№ 6. Warszawa, grudzień 1928 r. Rok II.

DZIENNIK URZĘDOWY
POLSKIEGO MONOPOLU TYTONIOWEGO

TREŚĆ. Część urzędowa. *Okólniki i pisma władz i urzędów centralnych, dotyczące służby D. P. M. T.* Rozporządzenia Ministerstwa Skarbu. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1928 r. w przedmiocie uprawy tytoniu w r. 1929. — *Zarządzenia i okólniki D. P. M. T.* Instrukcja w sprawie udzielania plantatorom tytoniu długoterminowych pożyczek na pokrycie wydatków inwestycyjnych, połączonych z uprawą tytoniu z 5 kwietnia 1927. Instrukcja o sposobie udzielania plantatorom tytoniu zaliczek na rachunek należytości za tytoń, dostawiany Monopolowi Tytoniowemu z 15 czerwca 1928. Okólnik D. P. M. T. w sprawie zaliczek dla plantatorów tytoniu z 8 października 1928
Część nieurzędowa. Uprawa machorki — Dr. L. Kaznowski.

Niniejszy numer Dziennika Urzędowego Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego poświęca wyłącznie podstawowym rozporządzeniom dotyczącym uprawy tytoniu. Tym sposobem D. P. M. T. pragnie ułatwić zaznajomienie zainteresowanych kół rolniczych z odpowiedniemi normami. W tym również celu powtórzono w numerze niniejszym niektóre rozporządzenia, już umieszczane w poprzednich n-rach Dziennika.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OKÓLNIKI I PISMA WŁADZ I URZĘDÓW CENTRALNYCH, DOTYCZĄCE SŁUŻBY D. P. M. T.

ROZPORZĄDZENIA MINISTERSTWA SKARBU.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 października 1928 r.

w przedmiocie uprawy tytoniu w r. 1929.

Na podstawie artykułu 6, 7 i 62 ustawy z dnia 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 409) zarządzam co następuje:

§ 1. Uprawa tytoniu dozwolona jest:

1) w małopolskich okręgach uprawy tytoniu, obejmujących powiaty:

a) w województwie stanisławowskiem: horodeński, kołomyjski, kosowski, peczeniżyński, rohatyński i śniatyński,

b) w województwie tarnopolskiem: borszczowski, buczacki, czortkowski, husiatyński, podhajecki, skałacki, tarnopolski, trembowelski, zaleszczycki i zbaraski;

2) w wołyńskim okręgu, obejmującym powiaty województwa wołyńskiego:

a) krzemieniecki, dubieński i równieński oraz

b) zdołbunowski, południową część powiatu łuckiego po linję kolei Kowel—Zdołbunów, horochowski i włodzimierski;

3) w grodzieńskim okręgu, obejmującym powiaty: grodzieński, wołkowyski i augustowski w województwie białostockiem,

4) w pomorskim okręgu, obejmującym powiat grudziądzki w województwie pomorskiem,

5) w śląskim okręgu, obejmującym powiat rybnicki w województwie śląskiem,

6) w lubelskim okręgu, obejmującym powiaty: chełmski, hrubieszowski, krasnostawski, tomaszowski i zamojski.

§ 2. Do uprawy tytoniu wymagane jest urzędowe pozwolenie. Pozwolenie to mogą otrzymać rolnicy, którzy zobowiążą się:

a) uprawiać tytoń na przestrzeni gruntu, obejmującym co najmniej 600 m²,

b) użyć do uprawy tytoniu nasienia, dostarczonego przez urzędy i zakłady monopolu tytoniowego,

c) stosować się do przepisów, wydanych w przedmiocie uprawy tytoniu oraz do pouczeń i wskazówek, udzielonych przez organa, nadzorujące uprawę tytoniu, w sprawie uprawy rośliny tytoniowej, zbioru, suszenia, sortowania i dostawy do wykupu tytoniu,

d) odprzedać cały zapas wyprodukowanego surowca tytoniowego monopolowi tytoniowemu w wyznaczonych terminach i miejscach po cenach taryfowych, które ustanowi Minister Skarbu.

§ 3. Niezależnie od wymogów wskazanych w § 2 w powiatach województwa wołyńskiego, wymienionych w § 1 ustęp 2 punkt b), pozwolenia na uprawę tytoniu udzielane będą tylko wówczas, jeżeli:

1) w jednej miejscowości zgłoszona będzie pod uprawę tytoniu przestrzeń gruntu, wynosząca łącznie co najmniej 2 ha i

2) miejscowości te będą położone w bezpośredniem ze sobą sąsiedztwie i będą łączyć się z powiatami, wymienionemi w § 1 ustęp 2 punkt a), lub też w razie przerwy tworzyć będą takie skupienia, by łączna przestrzeń gruntu, zgłoszona pod uprawę tytoniu, wynosiła co najmniej 25 ha.

§ 4. Pozwolenie na uprawę tytoniu może być udzielone tylko tym rolnikom, którzy posiadają zdolność do działań prawnych i którzy prowadzą gospodarstwo rolne zawodowo i samodzielnie.

Osobom, prowadzącym wspólne gospodarstwo rolne może być udzielone tylko jedno pozwolenie na uprawę tytoniu.

§ 5. Od uprawy tytoniu wyklucza się:

1) osoby skazane prawomocnie za naruszenie przepisów:

a) w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego z zagranicą,

b) w przedmiocie obrotu towarowego z w. m. Gdańskiem,

c) w przedmiocie monopolu tytoniowego;

2) osoby, które uprawiając tytoń w r. 1928 na podstawie urzędowego pozwolenia, nie zastosowały się do przepisów o uprawie tytoniu lub do zarządzeń, wydanych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, podległe jej urzędy, zakłady i organa w przedmiocie uprawy tytoniu.

§ 6. Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego upoważniona jest do wyłączenia od uprawy tytoniu miejscowości, położonych w okręgach uprawy tytoniu, wymienionych w § 1, o ile takie wyłączenie okaże się konieczne z powodu trudności w wykonywaniu dozoru nad uprawą tytoniu oraz w przeprowadzeniu wykupu tytoniu, tudzież z powodu niestosowania się większości plantatorów tytoniu w tych miejscowościach do przepisów i wskazówek w przedmiocie uprawy tytoniu.

Urzędy i zakłady monopolu tytoniowego, powołane do udzielania pozwoleń na uprawę tytoniu, mogą odmówić wydania pozwoleń na uprawę tytoniu w miejscowościach, w których pod uprawę tytoniu zgłoszono mniej niż 2 ha gruntu.

§ 7. Grunt poddany uprawie tytoniu winien tworzyć jedną nierozdzielną całość.

Wyjątkowo może urząd względnie zakład monopolowy, powołany do udzielania pozwoleń na uprawę tytoniu zezwolić na uprawę tytoniu w 2 lub więcej oddzielnych kawałkach gruntu o wymiarach jednak niemniejszych jak 300 m².

§ 8. Do udzielania pozwoleń na uprawę tytoniu powołane są:

1) dla małopolskich okręgów uprawy tytoniu— Urzędy Wykupu Tytoniu w Borszczowie, Jagielnicy i Zabłotowie i Państwowa Fabryka wyrobów tytoniowych w Monasterzyskach,

2) dla wołyńskiego okręgu — Urząd Wykupu Tytoniu w Krzemieńcu,

3) dla grodzieńskiego okręgu — Państwowa Fabryka wyrobów tytoniowych w Grodnie,

4) dla pomorskiego okręgu — Urząd Wykupu Tytoniu w Grudziądzu,

5) dla śląskiego okręgu — Państwowa Fabryka wyrobów tytoniowych w Wodzisławiu,

6) dla lubelskiego okręgu — Urząd Wykupu Tytoniu w Lublinie.

§ 9. Zgłoszenia o pozwolenie na uprawę tytoniu należy składać w urzędach, względnie zakładach monopolu tytoniowego, wymienionych w § 8, wprost lub za pośrednictwem właściwych zarządów gminnych, najpóźniej do dnia 31 marca 1929 r. W powiatach, wymienionych w § 1 ustęp 2 punkt b) zgłoszenia o pozwolenie na uprawę tytoniu winny być składane w terminie do 15 lutego 1929 r.

Zgłoszenie ma zawierać:

a) imię i nazwisko zgłaszającego się,

b) miejscowość, gminę, powiat,

c) przestrzeń gruntu, przeznaczoną pod uprawę,

d) dokładne określenie położenia gruntu, przeznaczonego pod uprawę,

c) oświadczenie zgłaszającego się, że obowiązuje się stosować do przepisów i zarządzeń, dotyczących uprawy tytoniu.

§ 10. Wójtowie (naczelnicy gmin) obowiązani są zgłoszenia o pozwolenie na uprawę tytoniu, złożone do zarządów gmin, niezwłocznie przesłać łącznie z każdej gminy urzędom względnie zakładom monopolu tytoniowego, powołanym do wydawania pozwoleń na uprawę tytoniu.

§ 11. Urzędy i zakłady monopolu tytoniowego, powołane do wydawania pozwoleń na uprawę tytoniu, obowiązane są:

a) jeżeli przeciw udzieleniu pozwolenia nie zachodzi żadna przeszkoda lub wątpliwość, wydać je bezzwłocznie,

b) jeżeli przeciw udzieleniu pozwolenia zachodzą przeszkody, załatwić natychmiast zgłoszenie odmownie,

c) jeżeli zachodzą wątpliwości, czy nie istnieją

przeszkody przeciw udzieleniu pozwolenia, bezzwłocznie przeprowadzić odpowiednie dochodzenia w porozumieniu z właściwym urzędem skarbowym akcyz i monopolów państwowych i stosownie do wyników tych dochodzeń załatwić zgłoszenie.

§ 12. Wydanie pozwolenia na uprawę tytoniu względnie odmowne załatwienie zgłoszenia winno nastąpić bezwarunkowo tak, żeby zgłaszający otrzymał odpowiedź na zgłoszenie najpóźniej do dnia 15 maja 1929 r.

Urzędy i zakłady monopolu tytoniowego, powołane do wydawania pozwoleń na uprawę tytoniu, zawiadamiają terytorjalnie właściwe urzędy skarbowe akcyz i monopolów państwowych o udzieleniu pozwolenia na uprawę tytoniu imiennemi wykazami, zestawionemi według poszczególnych powiatów do dnia 31 maja 1929 r.

§ 13. Pozwolenie na uprawę tytoniu ważne jest tylko dla tej osoby, na której nazwisko opiewa, oraz tylko dla gruntu, przestrzeni i gatunku tytoniu, oznaczonych w pozwoleniu.

§ 14. W razie zmiany osoby użytkowcy gruntu, na którym tytoń jest uprawiany, wskutek sprzedaży, wydzierżawienia i t. p. posiadacz pozwolenia na uprawę tytoniu obowiązany jest pozwolenie to oddać nowemu użytkowcy gruntu i o zaszłej zmianie donieść do 8-miu dni właściwemu organowi monopolu tytoniowego, wykonywującemu nadzór nad uprawą tytoniu. Organ ten uwidacznia w pozwoleniu zmianę osoby plantatora. W tym wypadku przechodzą na nowego użytkowcę gruntu wszystkie prawa i obowiązki, połączone z posiadaniem pozwolenia.

Gdy posiadacz pozwolenia umrze, pozwolenie przechodzi na jego spadkobiercę lub następcę prawnego. W tym wypadku nie jest wymagane doniesienie o zmianie osoby plantatora.

§ 15. Osoba, która zrzeka się pozwolenia na uprawę tytoniu, obowiązana jest otrzymane pozwolenie najdalej do dnia 30 czerwca 1929 r. zwrócić właściwemu organowi monopolu tytoniowego, wykonywującemu nadzór nad uprawą tytoniu, lub wprost urzędowi względnie zakładowi monopolu tytoniowego, który to pozwolenie wydał.

§ 16. Zmiana gruntu zgłoszonego pod uprawę tytoniu na inny może nastąpić tylko za uprzedniem zezwoleniem urzędu względnie zakładu monopolu tytoniowego, który wydał pozwolenie na uprawę tytoniu.

Podania o zezwolenie na zmianę gruntu, zgłoszonego pod uprawę tytoniu na inny, należy składać najpóźniej do dnia 15 maja 1929 r.

Uprawę tytoniu przez upoważnionego plantatora na innym gruncie niż wymieniony w pozwoleniu na uprawę tytoniu, uważa się w myśl art. 60 ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609) za niedozwoloną.

§ 17. Gdy plantator zwiększa lub zmniejsza przestrzeń gruntu w pozwoleniu oznaczoną, obowiązany jest zawiadomić o tem najpóźniej do dnia 30 czerwca 1929 r. właściwy organ monopolu tytoniowego, wykonywający nadzór nad uprawą tytoniu, a organ ten uwidoczni zmianę tę w pozwoleniu.

§ 18. Zmniejszenie przestrzeni gruntu, zgłoszonej pod uprawę tytoniu, poniżej najniższego wymiaru, przepisanego w § 2 punkt a), pociągnie za sobą niezależnie od kary, przewidzianej w art. 62 ustawy karnej skarbowej, wykluczenie plantatora od uprawy tytoniu w roku następnym.

Za usprawiedliwienie niedotrzymania najmniejszej przepisanej przestrzeni uważa się przedstawienie przez plantatora dowodu, że poczyniono przygotowania do uprawy tytoniu w zgłoszonym rozmiarze, że jednak ne można było przeprowadzić uprawy w tym rozmiarze wskutek wydarzeń, którym plantator nie mógł zapobiec, np. wskutek posuchy, powodzi i t. p.

O tych wypadkach obowiązany jest plantator donieść w przeciągu 8-miu dni właściwemu organowi monopolu tytoniowego, wykonywającemu nadzór nad uprawą tytoniu, a organ ten usprawiedliwienie po sprawdzeniu zapisze w pozwoleniu na uprawę.

§ 19. Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego oznacza gatunki tytoniu, dozwolone do uprawy w poszczególnych okręgach i miejscowościach.

Odpowiednie nasienie do uprawy tytoniu wydają urzędy i zakłady monopolu tytoniowego bezpłatnie.

Uprawę innego gatunku tytoniu aniżeli dozwolonego w odnośnym okręgu względnie miejscowości uważa się za niedozwoloną uprawę tytoniu.

§ 20. Pozwolenie na uprawę tytoniu uprawnia plantatora także do wyhodowania rozsady tytoniowej w rozsadnikach. Rozsadę tytoniową może plantator odstępować innym plantatorom, posiadającym pozwolenie na uprawę tego samego gatunku tytoniu.

Po ukończeniu wysadzania roślin tytoniowych w grunt, a najpóźniej do dnia 15 lipca 1929 r. obowiązany jest plantator rozsadę tytoniu, pozostałą w rozsadnikach zniszczyć.

§ 21. Produkcja liści odrostowych jest zabroniona.

Wyjątkowo w razie zniszczenia liści pierwotnych roślin tytoniowych wskutek klęsk elementarnych, może plantator uzyskać pozwolenie na produkcję liści odrostowych, jeżeli zniszczenie to miało miejsce przed 15 sierpnia 1929 r.

Pozwolenie na produkcję liści odrostowych wydaje urząd względnie zakład monopolu tytoniowego, który udzielił pozwolenia na uprawę tytoniu.

§ 22. Uprawa innych ziemiopłodów pomiędzy roślinami tytoniowemi jest zakazana.

§ 23. Plantatorowie tytoniu obowiązani są pędy boczne i kwiaty roślin tytoniowych obłamywać.

§ 24. Łodygi tytoniowe obowiązany jest plantator, o ile wykup ich nie będzie zarządzony, natychmiast po zbiorze liści, a najpóźniej do dnia 15 października 1929 r. zniszczyć w sposób wykluczający ich użycie do celów, zabronionych ustawą o monopolu tytoniowym.

§ 25. Produkcja nasienia dozwolona jest tylko na zamówienie urzędu względnie zakładu monopolu tytoniowego, który wydał pozwolenie na uprawę tytoniu. W razie zamówienia nasienia plantatorzy obowiązani są zgodzić się na wybór potrzebnej ilości roślin nasiennych na ich plantacjach oraz zasto-

sować się do wskazówek, udzielonych przez organa monopolu tytoniowego w przedmiocie produkcji nasienia.

§ 26. Plantatorzy tytoniu obowiązani są oznaczyć plantacje tytoniowe tablicami, wskazującemi imię i nazwisko plantatora oraz numer pozwolenia na uprawę tytoniu.

§ 27. Do czasu odstawienia zbioru tytoniu monopolowi tytoniowemu, plantator obowiązany jest donieść w ciągu 8-miu dni właściwemu organowi monopolu tytoniowego, wykonywającemu nadzór nad uprawą tytoniu, o każdem elementarnem lub innem bez winy jego powstałem zdarzeniu, które spowodowało utratę, zniszczenie lub uszkodzenie uprawianego przez niego tytoniu.

§ 28. Za wzorowe prowadzenie uprawy tytoniu i dostawę starannie wyprodukowanych liści tytoniowych będą przyznane plantatorom nagrody pieniężne przy odstawieniu zbioru monopolowi tytoniowemu.

§ 29. Sposób uprawy, zbioru, suszenia i przygotowania tytoniu do dostawy monopolowi tytoniowemu określają odrębne instrukcje i zarządzenia. Plantator obowiązany jest stosować się do ściśle do postanowień tych instrukcyj i zarządzeń oraz do wskazówek i pouczeń, udzielanych na ich podstawie przez organa monopolu tytoniowego.

§ 30. Plantatorzy obowiązani są dostawić zbiór tytoniu w całości w celu odprzedaży monopolowi tytoniowemu do miejsc wykupu w terminach, wyznaczonych przez zarząd monopolu tytoniowego.

Za dowóz tytoniu do miejsca wykupu otrzymują plantatorzy stosowne wynagrodzenie.

Normy oceny tytoniu, ceny jego wykupu, miejsca i terminy dostawy oraz wysokość wynagrodzenia za dowóz tytoniu do miejsc wykupu ustalą odrębne zarządzenia.

§ 31. Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego udzielać może:

a) upoważnionym plantatorom tytoniu, którzy uprawiają tytoń na przestrzeni gruntu, przewyższającej najniższy wymiar oznaczony w § 2 punkt a), bezprocentowych zaliczek pieniężnych na rachunek należności za tytoń, odstawiany monopolowi tytoniowemu,

b) upoważnionym plantatorom tytoniu, którzy zobowiążą się uprawiać tytoń przez okres przynajmniej pięciu lat na przestrzeni powyżej 1 ha, długoterminowyeh oprocentowanych pożyczek na pokrycie wydatków inwestycyjnych, połączonych z uprawą tytoniu.

§ 32. Tytoń uprawiany bez urzędowego pozwolenia, albo na innym gruncie, niż wymieniony w pozwoleniu na uprawę tytoniu, albo innego gatunku, niż dozwolony w odnośnym okręgu i miejscowości, podlega zniszczeniu.

Urzędy i zakłady monopolu tytoniowego mogą stosownie do postanowienia art. 58 ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. udzielać osobom, winnym niedozwolonej uprawy tytoniu, dodatkowego pozwolenia na uprawę tytoniu, jeżeli osoby te posiadały wszystkie warunki uzyskania we właściwym czasie pozwolenia na tę uprawę i jeżeli przestrzeń gruntu zajętego pod uprawę tytoniu odpowiada wymogom, określonym w § 2 punkt a), oraz jeżeli gatunek uprawianego tytoniu dozwolony jest do uprawy w odnośnej miejscowości.

Urzędy i zakłady monopolu tytoniowego zawiadamiają o udzieleniu dodatkowego pozwolenia na uprawę tytoniu właściwe terytorjalne urzędy skarbowe akcyz i monopolów państwowych.

§ 33. Uprawa tytoniu podlega urzędowemu nadzorowi. Nadzór ten wykonywają urzędy i zakłady monopolu tytoniowego, wymienione w § 8, w przydzielonych im okręgach uprawy tytoniu i podległe im organa (instruktor uprawy tytoniu) oraz władze skarbowe z działu podatków pośrednich (akcyz) i monopolów i organa wykonawcze tych władz.

Urzędy i zakłady monopolu tytoniowego i podległe im organa nadzorcze czuwają nad tem, by plantatorzy stosowali się ściśle do przepisów i zarządzeń, wydanych w przedmiocie uprawy tytoniu, oraz udzielają im w sprawach uprawy tytoniu pouczeń i wskazówek. Prócz tego organa nadzorcze monopolu tytoniowego spełniają wszelkie czynności, mające na celu zabezpieczenie całości zbioru tytoniu dla monopolu tytoniowego, a w szczególności przeprowadzają pomiary plantacyj tytoniowych, oszacowanie spodziewanego zbioru liści tytoniowych, kontrolują zapasy tytoniu po zbiorze i t. p.

Organa, powołane do wykonywania nadzoru nad uprawą tytoniu, uprawnione są do wstępu na grunty oraz do wszystkich budynków, w których tytoń jest przechowywany. Czynności te należy wykonywać w obecności plantatora lub członka jego rodziny.

Sposób wykonywania nadzoru nad uprawą tytoniu przez władze skarbowe oraz ich organa wykonawcze określają odrębne przepisy.

§ 34. Na zasadzie art. 21 ustawy o monopolu tytoniowym wójtowie (naczelnicy gmin) obowiązani są współdziałać w przyjmowaniu zgłoszeń na uprawę tytoniu, wspierać organa, powołane do wykonywania nadzoru nad uprawą tytoniu, w wykonywaniu ich czynności i uczestniczyć na żądanie tych organów w ich czynnościach, wreszcie podawać zgodnie z prawdą informacje w sprawach uprawy tytoniu.

Zarządom gmin wypłacać będzie Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego za każdy dzień asystencji, udzielonej na żądanie organów nadzorczych monopolu tytoniowego, wynagrodzenie w wysokości 5-cu złotych.

§ 35. Dla celów doświadczalnych może Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego według swego uznania udzielać pozwolenia na uprawę tytoniu na całym obszarze Państwa.

§ 36. Warunki uprawy tytoniu dla celów ściśle naukowo-doświadczalnych określi w każdym poszczególnym wypadku Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Zgłoszenia o pozwolenia na taką uprawę należy składać do Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Państwowe zakłady naukowe i szkoły rolnicze, tudzież zarządy państwowych ogrodów botanicznych mogą uprawiać tytoń w powyższych celach bez for-

malnego pozwolenia, obowiązane są jednak zawiadomić o tem Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego najpóźniej do końca czerwca 1929 r.

§ 37. Zezwala się na uprawę w celach zdobniczo-ogrodniczych następujących odmian rośliny tytoniowej: Nicotiana affinis vel alata, Nicotiana Sanderae vel Sanderiana purpurea i rosea, tudzież Nicotiana colossea (Nicotiana albo Lehmannia tomentosa). Jednak osoby, które wymienione rośliny zasadziły i pielęgnują, obowiązane są zawiadomić o tem najpóźniej do końca czerwca 1929 r. miejscowo właściwy organ Kontroli Skarbowej.

Zaniechanie doniesienia pociągnie za sobą karę, przewidzianą w art. 62 ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

§ 38. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:
(—) *G. Czechowicz.*

ZARZĄDZENIA i OKOLNIKI D. P. M. T.

DYREKCJA POLSKIEGO
MONOPOLU TYTONIOWEGO
L. 5972/IX/27.

Warszawa, dnia 5 kwietnia 1927.

INSTRUKCJA

w sprawie udzielania plantatorom tytoniu długoterminowych pożyczek na pokrycie wydatków inwestycyjnych, połączonych z uprawą tytoniu.

§ 1.

Długoterminowych pożyczek na pokrycie wydatków inwestycyjnych, połączonych z uprawą tytoniu, udziela Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

§ 2.

Pożyczki powyższe otrzymać mogą osoby fizyczne i prawne, będące właścicielami ziemi lub jej użytkowcami (dzierżawcami), które zobowiążą się uprawiać tytoń w ustalonych przez Ministra Skarbu okręgach uprawy tytoniu przez okres przynajmniej 5-ciu lat na przestrzeni powyżej 1 ha.

Z pośród takich osób pierwszeństwo do otrzymania pożyczek mają te osoby fizyczne i prawne, które przed staraniem się o pożyczkę uprawiały już tytoń z dodatniemi wynikami.

Jednorazowe zobowiązania na uprawę tytoniu przyjmowane będą wyłącznie na 5 lub 10 lat.

§ 3.

Otrzymaną kwotę pożyczkową obowiązany jest plantator-dłużnik użyć na budowę suszarni liści tytoniowych według typu i rozmiaru, ustalonego przez Dyrekcję Monopolu Tytoniowego.

Ostateczny termin ukończenia przez plantatora-dłużnika budowy suszarni ustala Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego w każdym poszczególnym wypadku. Termin ten nie może być dłuższy, aniżeli do dnia 1 sierpnia roku następnego po roku, w którym udzielono pożyczkę.

W wybudowanej suszarni obowiązany jest plantator-dłużnik przeprowadzać suszenie wyprodukowanych przez niego liści tytoniowych przez cały okres czasu, na jaki pożyczkę otrzymał, oraz utrzymywać suszarnię przez powyższy okres czasu w stanie zdatnym do użytku do celów, w jakich została wybudowaną.

Suszarnia może być używana w zasadzie tylko do suszenia liści tytoniowych. W czasie od zbioru tytoniu do czasu odstawienia tytoniu Monopolowi Tytoniowemu, obowiązany jest plantator-dłużnik używać suszarni wyłącznie do suszenia liści tytoniowych, przygotowywania liści tytoniowych do wykupu i t. p., w innym czasie może plantator-dłużnik przechowywać w suszarni inne przedmioty jednakowoż tylko takie, które nie będą wpływać szkodliwie na surowiec tytoniowy.

W razie zniszczenia wybudowanej suszarni przez klęski elementarne (pożar i t. p.) lub z innych powodów, obowiązany jest plantator-dłużnik odbudować ją własnym kosztem w ciągu pół roku od daty jej zniszczenia. W tym celu obowiązany jest plantator-dłużnik ubezpieczać wybudowaną suszarnię od ognia przez okres czasu, na jaki pożyczkę otrzymał.

§ 4.

Wysokość pożyczki zależną jest od obszaru gruntu, zadeklarowanego pod uprawę tytoniu, gatunku tytoniu, jaki będzie uprawiany na zgłoszonym obszarze gruntu, oraz miejscowych warunków budowlanych.

Wysokość pożyczki w każdym poszczególnym wypadku ustala Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego według własnego uznania.

§ 5.

Pożyczki w przyznanej wysokości wypłaca się w dwuch równych ratach, a mianowicie:

a) pierwszą ratę po przedłożeniu Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego żądanych przez nią dokumentów, zabezpieczających spłatę pożyczki i wykonanie złożonych w związku z pożyczką zobowiązań,
b) drugą ratę po stwierdzeniu przez organa Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego,

że już wybudowano szkielet suszarni (bez pokrycia dachu i ścian bocznych) według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, oraz że przygotowano ilość materjału budowlanego dostateczną do zupełnego wykończenia budowy suszarni.

§ 6.

Od udzielonych pożyczek będą pobierane procenty w wysokości 5% od sta w stosunku rocznym, płatne zdołu jednocześnie z ratami amortyzacyjnemi.

Procenty płatne są od każdorazowego zadłużenia.

§ 7.

Jako zabezpieczenie pożyczek przyjmowane będą zastawy hipoteczne.

Zastaw hipoteczny ustanawiać mogą nietylko plantatorzy tytoniu, zaciągający pożyczkę, lecz także i osoby trzecie. W ostatnim wypadku osoba, ustanawiająca zastaw hipoteczny, obowiązana jest przyjąć na siebie solidarną z plantatorem tytoniu, zaciągającym pożyczkę, odpowiedzialność z całego swego majątku za zobowiązania, wynikające ze skryptu dłużnego.

Przy udzielaniu pożyczek użytkowcom (dzierżawcom) gruntu, przyjmowane będą w zasadzie zastawy hipoteczne, ustanawiane przez właścicieli odnośnych dzierżawionych gruntów; wyjątkowo tylko Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego przyjmować będzie, według swobodnego uznania zastawy hipoteczne, ustanowione przez osoby nie będące właścicielami odnośnych dzierżawionych gruntów.

Zastaw hipoteczny opiewać powinien na kwotę pożyczkową, powiększoną o 35% tejże kwoty na ewentualne koszty egzekucyjne, procenty, odsetki zwłoki i kary umowne.

§ 8.

W razie, gdy nieruchomość, mająca stanowić zastaw hipoteczny pożyczki, obejmuje zabudowania, osoba, ustanawiająca zastaw hipoteczny, obowiązana jest ubezpieczyć zabudowania te od ognia, do kwoty pokrywającej w zupełności skarbowe prawo zastawu względnie do kwoty, odpowiadającej szacunkowej wartości tych zabudowań.

Ubezpieczenie zabudowań od ognia winno być przeprowadzone w jednym z krajowych, finansowo silnych zakładów ubezpieczeniowych z tem, że polisa ubezpieczeniowa ma opiewać na okaziciela, a gdyby wydanie takich polis było niedopuszczalne według statutu zakładu ubezpieczeniowego, powinno zawierać zastrzeżenie, że wypłata należytości odszkodowawczej nastąpić może tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Osoba, ustanawiająca zastaw hipoteczny, obowiązana jest ubezpieczać zabudowania od ognia przez cały okres czasu, na jaki ma być udzielona pożyczka. Polisy ubezpieczeniowe winny być składane Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego do dnia 15 lutego każdego roku. Polisa ubezpieczeniowa na rok, w którym udzielono pożyczkę, winna być złożona przed wypłatą I-ej raty pożyczki.

Ubezpieczenia zabudowań od ognia nie będą wymagane w wypadkach, gdy nieruchomość, mająca stanowić przedmiot zastawu hipotecznego, obejmuje wprawdzie zabudowania, jednakże przyjęta przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego na zasadzie postanowień § 10 niniejszej instrukcji, wartość samej ziemi bez zabudowań stanowić będzie dostateczne zabezpieczenie wierzytelności Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu udzielonej pożyczki.

§ 9.

Za podstawę oszacowania nieruchomości, mających stanowić zastaw hipoteczny, przyjmowane będą szacunki odnośnych nieruchomości, dokonane przez władze skarbowe dla celów wymiaru podatku majątkowego stosownie do rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 15 listopada 1923 r. (Dz. U. Rz. Pol. Nr. 123 poz. 996), następnie zaś zwaloryzowane według złotego parytetu przedwojenne szacunki instytucji długoterminowego kredytu, zmniejszone o 33%, o ile chodzi o grunty, a o 50% — w wypadkach, kiedy przedmiotem oszacowania są nieruchomości miejskie.

Co do tych ostatnich, miarodajnemi mogą być również szacunki ubezpieczeniowe dokonane przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych, bez uwzględnienia przytem indywidualnych podwyżek.

Tak zaświadczenia władz skarbowych jak i szacunki instytucyj długoterminowego kredytu oraz szacunki Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych winny w wypadku, przewidzianym w § 8 (ustęp ostatni) niniejszej instrukcji określać odrębnie wartość szacunkową ziemi, a odrębnie wartość znajdujących się na niej zabudowań (o ile na ziemi tej się znajdują).

§ 10.

Wysokość kwoty, do jakiej może być przyjęty zastaw hipoteczny na zabezpieczenie pożyczki, powiększonej o 35% kwoty pożyczkowej (§ 7 ustęp ostatni) ustala się na ⅔ (dwie trzecie) przy ziemi a na ½ (połowę) przy nieruchomościach, obejmujących zabudowania, oszacowanej wartości przedmiotu zastawu, po potrąceniu z tych dwóch trzecich względnie połowy wartości, obciążeń hipotecznych, poprzedzających wpis dla zabezpieczenia pożyczki.

Dla określenia wartości przedwojennych obciążeń hipotecznych, wyrażonych w walutach państw zaborczych, stosowane będą postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 25 marca 1925 r. (Dz. Ust. Rz. Pol. Nr. 30, poz. 213 z roku 1925).

§ 11.

Podanie o przyznanie pożyczek (według wzoru A) należy wnosić do terytorjalnie właściwych Inspektorów Uprawy Tytoniu, Urzędów Wykupu Ty-

toniu względnie Państwowych Fabryk Wyrobów Tytoniowych, przy dołączeniu wymienionych we wzorze załączników.

Wniesione podania przedkładają wymienione wyżej Urzędy względnie Zakłady Polskiego Monopolu Tytoniowego Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego wraz z odpowiednim, należycie uzasadnionym wnioskiem.

§ 12.

W razie, gdy podanie petenta posiada warunki przychylnego załatwienia, Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego ustala wysokość pożyczki, jaką można udzielić petentowi na zasadzie postanowień § 4 niniejszej instrukcji. Następnie, po stwierdzeniu przez Prokuratorję Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, że hipoteka, ofiarowana na zabezpieczenie pożyczki, powiększonej o 35% kwoty pożyczkowej (§ 7 ustęp ostatni), w sposób dostateczny zabezpiecza interesy Skarbu Państwa, Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego zawiadamia petenta pismem (wzór B) o wysokości ustalonej przez nią pożyczki i wzywa go do przedłożenia skryptu dłużnego (według załączonego wzoru C), uchwały hipotecznej z pochodzącym z ostatnich czasów wyciągiem z księgi gruntowej, stwierdzającym wpis prawa zastawu, oraz ewentualnie polisę ubezpieczeniową (§ 8).

§ 13.

Po przedłożeniu przez petenta żądanych dokumentów następuje wypłata kwoty pożyczkowej na zasadach i warunkach, określonych w § 5 instrukcji, za kwitami odpowiednio ostemplowanemi.

§ 14.

Pożyczki spłaca się w ten sposób, że:

a) część kwoty pożyczkowej z procentami według stanu zadłużenia spłaca dłużnik przez okres czasu, na jaki zobowiązał się do uprawy tytoniu, w równych rocznych ratach,

b) część zaś pożyczki zwraca dłużnik Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu w terminie do dni 60, licząc od dnia następnego po dniu uskutecznionego od niego wykupu tytoniu ze zbioru roku ostatniego, w jakim zobowiązał się do uprawy tytoniu.

Stosunek części kwoty pożyczkowej, przypadającej do spłaty od dłużnika na określonych wyżej warunkach w czasie, w którym zobowiązał się do uprawy tytoniu, do części kwoty pożyczkowej, należnej po powyższym okresie czasu, ustala się w następujący sposób:

1) w razie zobowiązania się do uprawy tytoniu przez okres 5-ciu lat dłużnik spłaca:
na zasadach jak a) 30% kwoty pożyczkowej,
na zasadach jak b) 70% kwoty pożyczkowej,

2) w razie zobowiązania się do uprawy tytoniu przez okres 10-ciu lat dłużnik spłaca:
na zasadach jak a) 50% kwoty pożyczkowej,
na zasadach jak b) 50% kwoty pożyczkowej.

§ 15.

Raty amortyzacyjne, przypadające do spłaty w okresie czasu, na jaki plantator-dłużnik zobowiązał się do uprawy tytoniu, płatne są w dniach (terminach), ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego jako dnie (terminy) wykupu tytoniu, wyprodukowanego przez odnośnego plantatora-dłużnika w każdym poszczególnym roku uprawy.

Powyższe raty amortyzacyjne wraz z procentami (§ 6) potrąca się z należności, przypadających odnośnemu plantatorowi-dłużnikowi tytułem zapłaty za dostarczony Monopolowi Tytoniowemu tytoń wraz z zapłatami za dowóz i premjami.

O ileby plantator-dłużnik bądź wcale z jakichkolwiek powodów (zniszczenia plonu tytoniowego i t. p.) nie dostarczył tytoniu, bądź też przyznane mu wynagrodzenie za dostarczony tytoń, dowóz i premje nie wyrównywały należności Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu raty amortyzacyjnej z procentami, termin płatności powyższej raty amortyzacyjnej względnie części jej, pozostałej po potrąceniu wskazanego wynagrodzenia, ulega automatycznemu przesunięciu na okres dwóch tygodni, licząc od dnia następnego po dniu, ustalonym przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, jako termin wykupu tytoniu od odnośnego plantatora.

§ 16.

O ile dłużnik przed terminem spłaty ostatniej raty amortyzacyjnej w wysokości 70% względnie 50% kwoty pożyczkowej (§ 14 punkt b) zobowiąże się do uprawiania tytoniu przez okres dalszych 5-ciu względnie 10-ciu lat, uprawę zaś tytoniu przez poprzedni okres czasu prowadził z dodatniemi wynikami, może Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego zezwolić takiemu dłużnikowi na spłatę powyższej raty amortyzacyjnej na warunkach niniejszej instrukcji w równych rocznych ratach przez okres czasu, na jaki zobowiązał się powtórnie do uprawy tytoniu (skrypt dłużny wzór D).

Ogólna ilość rat amortyzacyjnych nie może w żadnym wypadku przekraczać liczby 15.

§ 17.

W razie niewykonania przez plantatora-dłużnika jakiegokolwiek z zobowiązań, złożonych przez niego w skrypcie dłużnym, lub jakiegokolwiek z obowiązków, nałożonych na plantatorów tytoniu, zaciągających pożyczkę, w niniejszej instrukcji, może Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego według własnego uznania zażądać przedterminowego zwrotu pożyczki względnie niespłaconej jej części wraz z procentami.

W tym wypadku przypadającą z powyższego tytułu należność Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego winien dłużnik spłacić w ciągu sześćdziesięciu dni od daty doręczenia mu wezwania do zapłaty.

Zwrot pożyczki względnie jej części na zasadach niniejszego paragrafu zarządza Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego w każdym razie:

a) gdy plantator-dłużnik ukarany został prawomocnem orzeczeniem karnem-skarbowem za naruszenie przepisów w przedmiocie monopolu tytoniowego i za naruszenie przepisów w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego z zagranicą (ustawa karnaskarbowa z dnia 2 sierpnia 1926 r. Dz. U. Rz. Pol. Nr. 105, poz. 609 z r. 1926),

b) gdy plantator-dłużnik z powodów, przewidzianych w rozporządzeniach i przepisach w przedmiocie uprawy tytoniu, wykluczony został orzeczeniem Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego lub Urzędów i Zakładów Polskiego Monopolu Tytoniowego od uprawy tytoniu na którykolwiek rok w okresie czasu, na jaki zobowiązał się do uprawy tytoniu (§ 2).

§ 18.

O ile przedterminowe wypowiedzenie pożyczki następuje z powodu niewybudowania przez plantatora-dłużnika suszarni tytoniowej w wyznaczonym mu terminie lub z powodu dobrowolnego odstąpienia od uprawy tytoniu, względnie wykluczenia go od tejże uprawy po myśli poprzedniego paragrafu przed okresem czasu, na jaki zobowiązał się do uprawy tytoniu przy zaciąganiu pożyczki, albo wreszcie z powodu niedotrzymania zadeklarowanej w skrypcie dłużnym przestrzeni gruntowej pod uprawę tytoniu, dłużnik uiszcza ponadto z samego prawa i bez potrzeby stawiania w zwłoce tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat, poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy wskutek niewykonania powyższych zobowiązań, karę umowną w wysokości 10% aktualnego zadłużenia, przypadającego z tytułu pobranej pożyczki.

§ 19.

W razie niezapłacenia przez dłużnika w wyznaczonych terminach rat amortyzacyjnych (§ 15) lub też w razie niezwrócenia pożyczki lub jej części w terminach, ustalonych w §§ 14 b i 17, liczą się z samego prawa i bez potrzeby dalszego wezwania ustawowe odsetki zwłoki od kwoty zaległej od dnia następnego po dniu wyznaczonego terminu spłaty.

Naczelny Dyrektor:
(—) *Ostrowski Bełza*

WZÓR A.

Do
Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego
w Warszawie
przez

Urząd Wykupu Tytoniu (Inspektorat Uprawy Tytoniu, Państwową Fabrykę Wyrobów Tytoniowych) w . . . .

Proszę Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego o udzielenie mi po myśli postanowień § 25 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 3 z roku 1927) i instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 r. L. 5972/IX/27 długoterminowej pożyczki na budowę suszarni tytoniowej w kwocie . . . . . . złotych.

W razie przyznania mi i podjęcia przezemnie pożyczki w ustalonej przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego kwocie, obowiązuję się:

a) stosować się do wszystkich obowiązków, nałożonych na plantatorów tytoniu, zaciągających pożyczkę w wymienionej wyżej instrukcji,

b) z udzielonej mi tytułem pożyczki kwoty wybudować suszarnię tytoniową, według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego,

c) uprawiać tytoń na ogólnie ustalonych dla plantatorów tytoniowych warunkach na przestrzeni . . . ha . . . mtr.^{2} nieprzerwanie przez przeciąg . . . lat, począwszy od roku 192 . .

Uprawę tytoniu, budowę suszarni zamierzam przeprowadzić w miejscowości, ewent. majątku, gminie . . . . powiatu . . . .

Zgłoszony pod uprawę grunt

a) jest moją własnością,

b) dzierżawię od (wymienić właściciela) na okres czasu od . . . .
do . . . .

(W wypadku ad b) przedłożyć należy uwierzytelniony odpis umowy dzierżawy).

Jako zabezpieczenie kredytu służyć będzie zastaw hipoteczny na nieruchomości (dokładnie określić nieruchomość), będącej własnością . . . . Wyciąg hipoteczny odnośnej nieruchomości przedkładam przy dołączeniu . . . . . . *)

Skrypt dłużny w przepisanej formie oraz odnośną uchwałę hipoteczną z wyciągiem z księgi gruntowej, stwierdzającym wpis prawa zastawu na wymienionej wyżej nieruchomości, oraz polisę asekuracyjną na dowód ubezpieczenia zabudowań, wchodzących w skład nieruchomości, ofiarowanej na zastaw hipoteczny, przedłożę na wezwanie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Data, podpis i adres petenta.

---

*) W miejscu tem wymienić należy rodzaj dokumentu, stwierdzającego szacunek nieruchomości (zaświadczenie właściwej Władzy Skarbowej, względnie dokumenty, stwierdzające wysokość szacunku nieruchomości, uskutecznionego przez instytucję długoterminowego kredytu lub przez Polską Dyrekcję Ubezpieczeń Wzajemnych).

WZÓR B.

Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego.

L.

Warszawa, dnia . . . 192 . . r.

Do

Pana . . . .

w . . . .

Na podanie z dnia . . . . 192 . . r. oraz na podstawie postanowień § 23 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 3 z roku 1927) i instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 roku L. 5972/IX/27 Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego oświadcza niniejszem, że skłonną jest udzielić Panu pożyczkę na budowę suszarni liści tytoniowych w kwocie . . . . złotych (słownie . . . . . złotych) na warunkach wyszczególnionych w wymienionej instrukcji a w szczególności między innemi:

1) Powyższą kwotę pożyczkową wypłaci się Panu w dwuch równych ratach po . . . . zł. (słownie . . . . . złotych). Pierwszą ratę otrzyma Pan po przedłożeniu Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego wymienionych niżej dokumentów, zabezpieczających pożyczkę, drugą ratę zaś po urzędowem stwierdzeniu, że z pierwszej raty pożyczki wybudował Pan szkielet suszarni (bez pokrycia dachu i ścian bocznych) według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego oraz, że przygotowana przez Pana ilość materjału budowlanego wystarczy do zupełnego wykończenia budowy suszarni.

2) W terminie do dnia . . . . 192 . . r. przedłoży Pan Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego notarjalnie uwierzytelniony skrypt dłużny według przyległego wzoru oraz uchwałę hipoteczną i uzupełniony, pochodzący z ostatnich czasów, wyciąg z księgi gruntowej nieruchomości . . . . stwierdzający hipoteczny wpis prawa zastawu na powyższej nieruchomości na rzecz Polskiego Monopolu Tytoniowego w kwocie . . . . zł. (słownie . . . . . złotych).

(W wypadku gdy w skład nieruchomości, mającej stanowić zastaw hipoteczny, wchodzą zabudowania):

3) W wymienionym w punkcie 2) terminie przedłoży Pan polisę jednego z finansowo silnych krajowych zakładów ubezpieczeniowych na dowód ubezpieczenia od ognia na kwotę . . . . zł. (słownie . . . . . . złotych) zabudowań, znajdujących się na nieruchomości, mającej stanowić zastaw hipoteczny, na czas od dnia . . . . 192 . . r. do dnia . . . . 192 . . r.

Wspomniana polisa ubezpieczeniowa winna opiewać na okaziciela, a gdyby wydanie takiej polisy było niedopuszczalne według statutu zakładu ubezpieczeniowego, winna zawierać zastrzeżenie, że wypłata należytości odszkodowawczej nastąpić może tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

Na każdy następny rok, obowiązany jest Pan przedkładać polisy ubezpieczeniowe Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w terminie najpóźniej do dnia 15 lutego każdego roku.

W razie niezawiadomienia przez Pana w wymienionym wyżej terminie t. j. do dnia . . . . . . 192 . . r. Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego o przyjęciu do wiadomości i zgody treści niniejszego pisma oraz w razie nieprzedłożenia w tymże terminie dokumentów jak 1, 2 i 3 niniejsza promesa staje się nieważną.

Podpis.

WZÓR C.

Skrypt dłużny.

Ja niżej podpisany . . . . . . zamieszkały w miejscowości . . . . . w gminie . . . . . w powiecie . . . . . i za mieszkanie prawne dla skutków niniejszego skryptu dłużnego wraz ze wszystkiemi jego następstwami obierający w Warszawie siedzibę Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, ulica Nowy Świat Nr. 4, niniejszem oświadczam, że w dniu dzisiejszym zaciągnąłem od Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego pożyczkę na budowę suszarni liści tytoniowych w kwocie . . . . . złotych (słownie . . . . . . złotych) na następujących warunkach:

1) Przyznaną mi pożyczkę w powyższej kwocie otrzymam w dwóch ratach na warunkach, wymienionych w instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 r. L. 5972/IX/27 z tem, że na dowód wypłaty każdej raty pożyczkowej służyć będą moje potwierdzenia odbioru wypłaconych mi bezpośrednio w Kasie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego lub przekazanych przez tę Dyrekcję kwot, względnie księgi Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

2) Od wypożyczonej kwoty w łącznej wysokości . . . . . zł. (słownie . . . . . złotych) obowiązuję się opłacać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego procenty w wysokości . . . . % od sta w stosunku rocznym, płatne zdołu jednocześnie z ratami amortyzacyjnemi. Procenty obliczane będą od każdorazowego ogólnego zadłużenia.

3) Wypożyczoną mi niniejszem kwotę zobowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu na następujących warunkach:

a) . . . . % kwoty pożyczkowej t. j. kwotę . . . . . złotych . . gr. (słownie . . . . . złotych . . . groszy) obowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu bez wezwania i stawia-

nia w zwłoce w . . równych rocznych ratach, płatnych w dniach, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego jako dnie wykupu tytoniu, wyprodukowanego przezemnie w latach . . . . Płatność pierwszej raty amortyzacyjnej przypada w dniu ustalonego dla mnie przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego wykupu tytoniu ze zbioru roku 192 . .

b) . . . . % kwoty pożyczkowej t. j. kwotę . . . . . złotych . . groszy (słownie . . . . . . złotych . . groszy) obowiązuję się zwrócić Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego bez wezwania i stawiania w zwłoce w terminie do dni 60, licząc od dnia następnego po dniu (terminie), ustalonym przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, jako termin wykupu tytoniu, wyprodukowanego przezemnie w roku 192 . .

4) Zgadzam się, by Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego potrącała sobie należność z tytułu przypadających odemnie rat amortyzacyjnych wraz z procentami z należności, przypadających mi w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu tytułem ceny wykupu za odstawiony tytoń, wynagrodzenia za dowóz i premji.

5) W razie, gdybym z jakichkolwiek powodów nie spłacił zupełnie którejkolwiek z rat amortyzacyjnych lub też, gdyby przy spłacie poszczególnych rat amortyzacyjnych wraz z procentami należność za odstawiony tytoń, dowóz i premje nie wyrównywała pretensji Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu należnej mu raty amortyzacyjnej z procentami, obowiązuję się bez wezwania i stawiania w zwłoce wpłacić do Kasy Polskiego Monopolu Tytoniowego w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu uskutecznionego odemnie w każdym poszczególnym roku wykupu tytoniu, ratę amortyzacyjną w całości względnie odpowiednią różnicę pomiędzy kwotą, należącą się Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu z tytułu płatnej raty amortyzacyjnej z procentami, a należnością, przyznaną przez Polski Monopol Tytoniowy przy wykupie tytoniu.

6) Zobowiązuje się w latach —. . . . uprawiać tytoń na ogólnie ustalonych przez Ministerstwo Skarbu względnie Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego warunkach uprawy tytoniu w miejscowości . . . . . . w gminie . . . w powiecie . . . . na przestrzeni nie mniejszej aniżeli . . ha . . mtr.² i zgadzam się, by zmiana miejsca uprawy tytoniu mogła nastąpić tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

7) Zobowiązuję się wybudować w terminie najpóźniej do dnia . . . . 192 . . r. suszarnię liści tytoniowych według typu i rozmiaru, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego. W suszarni tej obowiązuję się przeprowadzać suszenie wyprodukowanych przezemnie liści tytoniowych przez cały okres czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawiania tytoniu w pkt. 6 niniejszego skryptu dłużnego oraz obowiązuję sę przez powyższy okres czasu utrzymywać suszarnię w stanie zdatnym do użytku.

Obowiązuję się w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu w czasie od zbioru tytoniu z pola, do czasu odstawienia tytoniu Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu używać suszarni wyłącznie do suszenia liści tytoniowych, przygotowania liści tytoniowych do wykupu i t. p., w innym zaś czasie przechowywać w suszarni tylko takie przedmioty, które nie będą wywierały szkodliwego wpływu na surowiec tytoniowy.

W razie zniszczenia suszarni przez klęski elementarne (pożar i t. p.) lub z innych powodów obowiązuję się odbudować ją własnym kosztem w ciągu pół roku od daty jej zniszczenia.

W tym celu obowiązuję się ubezpieczać od ognia wybudowaną suszarnię przez okres czasu, na jaki otrzymałem pożyczkę.

8) Jako zabezpieczenie pożyczki służyć będzie zastaw hipoteczny w kwocie . . . . . złotych na nieruchomości (dokładnie określić nieruchomość) stanowiącej własność . . . .

Odnośną uchwałę hipoteczną oraz wyciąg z księgi gruntowej, stwierdzający wpis prawa zastawu, załączam.

9) Obowiązuję się ubezpieczyć od ognia budynki, wchodzące w skład nieruchomości, mającej stanowić zastaw hipoteczny, na kwotę . . . . złotych na okres czasu, na jaki otrzymałem pożyczkę. Obowiązuję się wspomniane ubezpieczenie budynków przeprowadzić w jednym z krajowych finansowo silnych zakładów ubezpieczeniowych z tem, że polisa ubezpieczeniowa opiewać będzie na okaziciela, a gdyby wydanie takich polis było niedopuszczalne według statutu zakładu ubezpieczeniowego, że polisa będzie zawierała zastrzeżenie, że wypłata należytości odszkodowawczej nastąpi tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego. Polisę na dowód ubezpieczenia budynków od ognia za czas od dnia . . . . . do dnia , , . , : załączam, polisy zaś ubezpieczeniowe na każdy następny rok obowiązuję się przedkładać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w terminie najpóźniej do dnia 15 lutego każdego roku.

10) W razie niewypełnienia przezemnie jakiegokolwiek zobowiązania, złożonego w niniejszym skrypcie dłużnym, lub jakiegokolwiek z obowiązków, nałożonych na plantatorów tytoniu, zaciągających pożyczki, w instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 r. L. 5972-IX 27 oraz w razie skazania mnie prawomocnym wyrokiem karnym-skarbowym za naruszenie przepisów w przedmiocie monopolu tytoniowego i za naruszenie przepisów w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego z zagranicą (ustawa karna-skarbowa z dnia 2 sierpnia 1926 r. Dz. U. Rz. Pol. Nr. 105 poz. 609 z roku 1926), lub wreszcie w razie wykluczenia mnie z powodów przewidzianych w rozporządzeniach i przepisach w przedmiocie uprawy tytoniu orzeczeniem Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego lub podległych jej urzędów i zakładów od uprawy tytoniu, na którykolwiek rok w ciągu okresu czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu (pkt. 6 niniejszego skryptu dłużnego), zobowiązuję się zwrócić

Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu na jego wezwanie niniejszą pożyczkę wraz z należnemi procentami według rzeczywistego stanu zadłużenia w danym czasie w terminie do 60-ciu dni, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania odnośnego wezwania od Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

O ile przedterminowe wypowiedzenie mi pożyczki nastąpi z powodu niewybudowania przezemnie suszarni tytoniowej w wyznaczonym mi terminie lub z powodu dobrowolnego odstąpienia przezemnie od uprawy tytoniu względnie wykluczenia mnie od tej uprawy przed okresem czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu w niniejszym skrypcie dłużnym, albo wreszcie z powodu niedotrzymania przezemnie zadeklarowanej niniejszem przestrzeni gruntowej pod uprawę tytoniu, obowiązuję się ponadto zapłacić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu równocześnie z kwotą dłużną i należnemi od niej odsetkami z samego prawa i bez potrzeby dalszego stawiania w zwłoce, tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat, poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy wskutek niewykonania powyższych zobowiązań, karę umowną w wysokości 10% aktualnego zadłużenia, przypadającego z tytułu pobranej pożyczki.

11) W razie nieuiszczenia w terminach, określonych w niniejszym skrypcie dłużnym, rat amortyzacyjnych z procentami lub też w razie niezwrócenia kwoty pożyczkowej (pkt. 10) liczyć się będą od daty płatności rzeczonych należności ustawowe odsetki zwłoki. Powyższe odsetki zwłoki płatne są przez sam upływ terminu płatności bez konieczności stawiania w zwłoce.

12) Miejsce płatności kapitału, procentów, odsetek zwłoki i kary umownej oznacza się w kasie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w Warszawie lub w kasach Zakładów i Urzędów Polskiego Monopolu Tytoniowego.

13) Wszelkie koszta, połączone z zaciągnięciem i spłatą pożyczki, objętej niniejszym skryptem dłużnym, jak również należne koszta sądowe, egzekucyjne i wynagrodzenie za prowadzenie sprawy obowiązuję się pokryć z własnych funduszów.

14) Dla rozstrzygania wszelkich sporów, mogących wyniknąć z niniejszego zobowiązania, będą wyłącznie kompetentne sądy rzeczowo-właściwe w siedzibie (oddziału) Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w . . . .

(Miejsce i data wystawienia skryptu dłużnego).

(Podpis osoby, zaciągającej pożyczkę).

(Notarjalnie uwierzytelnienie podpisu osoby, zaciągającej pożyczkę).

(W wypadku ustanowienia zastawu hipotecznego przez osobę trzecią).

Niniejszem stwierdzam, że niezależnie od odpowiedzialności hipotecznej przyjmuję na siebie osobistą solidarną odpowiedzialność z całego swego majątku za zobowiązania, wynikające z niniejszego skryptu dłużnego.

(Podpis osoby, ustanawiającej zastaw hipoteczny).

(Notarjalne uwierzytelnienie podpisu).

WZÓR D.

1) Ja niżej podpisany . . . . . . zamieszkały w miejscowości . . . . . . w gminie . . . . w powiecie . . . . i . . za mieszkanie prawne dla skutków niniejszego skryptu dłużnego wraz ze wszystkiemi jego następstwami obierający w Warszawie siedzibę Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, ulica Nowy Świat Nr. 4, niniejszym oświadczam, że z tytułu niespłaconej reszty pożyczki, udzielonej mi przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego w dniu . . . 192 . . roku w ogólnej kwocie . . . zł . . gr (słownie . . . . . złotych . . groszy) na zasadach instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 r. L. 5972/IX/27, dłużny jestem Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu kwotę . . . . . zł. . . gr. (słownie . . . . zł . . gr) z . . % odsetkami, biegnącemi od dnia . . . . . 192 . . r.

2) Jako dowód mego zadłużenia w Polskim Monopolu Tytoniowego służą księgi Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

3) Powyższą kwotę dłużną obowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu bez wezwania i stawiania w zwłoce w . . . równych rocznych ratach, płatnych w dniach, ustalonych przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego jako dnie wykupu tytoniu, wyprodukowanego przezemnie w latach . . . . Płatność pierwszej raty amortyzacyjnej przypada w dniu ustalonego dla mnie przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego wykupu tytoniu ze zbioru roku 192 . .

4) Od kwoty dłużnej obowiązuję się opłacać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego procenty w wysokości . . . . % od sta w stosunku rocznym, płatne zdołu jednocześnie z ratami amortyzacyjnemi. Procenty obliczane będą od każdorazowego ogólnego zadłużenia.

5) Zgadzam się, by Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego potrącała sobie należności z tytułu przypadających odemnie rat amortyzacyjnych wraz z procentami z należności, przypadających mi w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu tytułem ceny wykupu za odstawiony tytoń, wynagrodzenia za dowóz i premji.

6) W razie, gdybym z jakichkolwiek powodów nie spłacił zupełnie którejś z rat amortyzacyjnych, lub też gdyby przy spłacie poszczególnych rat amortyzacyjnych wraz z procentami należność za odstawiony tytoń, dowóz i premje nie wyrównywała pretensji Polskiego Monopolu Tytoniowego z tytułu należnej mu raty amortyzacyjnej z procentami, obowią-

zuję się bez wezwania i stawiania w zwłoce wpłacić do Kasy Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu uskutecznionego odemnie w każdym poszczególnym roku wykupu tytoniu, ratę amortyzacyjną w całości, lub odpowiednią różnicę pomiedzy kwotą, należącą się Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu z tytułu płatnej raty amortyzacyjnej z procentami, a należnościami, przyznanemi przez Polski Monopol Tytoniowy przy wykupie tytoniu.

7) Zobowiazuję się w latach . . . . . uprawiać tytoń na ogólnie ustalonych przez Ministerstwo Skarbu względnie Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego warunkach uprawy tytoniu w miejscowości . . . . . . w gminie . . . . w powiecie . . . . na przestrzeni nie mniejszej aniżeli . . . . . . ha . . . mtr.² i zgadzam się, by zmiana miejsca uprawy tytoniu mogła nastąpić tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

8) W suszarni liści tytoniowych wybudowanej z kredytu, udzielonego mi przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, obowiązuje się przeprowadzać suszenie wyprodukowanych przezemnie liści tytoniowych przez cały okres czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawiania tytoniu w niniejszym skrypcie dłużnym, oraz obowiązuję się przez powyższy okres czasu utrzymywać suszarnię w stanie zdatnym do użytku.

Obowiazuję się w każdym poszczególnym roku uprawy tytoniu w czasie od zbioru tytoniu z pola do czasu odstawienia tytoniu Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu, używać suszarni wyłącznie do suszenia liści tytoniowych, przygotowywania liści tytoniowych do wykupu i t. p., w innym zaś czasie przechowywać w suszarni tylko takie przedmioty, które nie będą wywierały szkodliwego wpływu na surowiec tytoniowy.

W razie zniszczenia suszarni przez klęski elementarne (pożar i t. p.) lub z innych powodów obowiązuje się odbudować ją własnym kosztem w ciągu pół roku od daty jej zniszczenia.

W tym celu obowiazuje się ubezpieczyć od ognia wybudowaną suszarnię przez okres czasu, na jaki otrzymałem pożyczkę.

9) Jako zabezpieczenie pożyczki służyć będzie zastaw hipoteczny w kwocie . . . . . . złotych na nieruchomości (dokładnie określić nieruchomość) stanowiącą własność . . . . .

Odnośną uchwałę hipoteczną oraz wyciąg z księgi gruntowej, stwierdzający wpis prawa zastawu, załączam.

10) Obowiązuję się ubezpieczyć od ognia budynki wchodzące w skład nieruchomości, mającej stanowić zastaw hipoteczny, na kwotę . . . . zł na okres czasu, na jaki otrzymałem pożyczkę. Obowiązuję się wspomniane ubezpieczenie budynków przeprowadzić w jednym z krajowych, finansowo silnych zakładów ubezpieczeniowych z tem, że polisa ubezpieczeniowa opiewać będzie na okaziciela, a gdyby wydanie takich polis było niedopuszczalne według statutu zakładu ubezpieczeniowego, będzie zawierała zastrzeżenie, że wypłata należności odszkodowawczej nastąpi tylko za uprzednią zgodą Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego. Polisę na dowód ubezpieczenia budynków od ognia za czas od dnia . . . do dnia . . . załączam, polisy zaś ubezpieczeniowe na każdy następny rok obowiązuję się przedkładać Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w terminie najpóźniej do dnia 15 lutego każdego roku.

11) W razie niewypełnienia przeze mnie jakiegokolwiek zobowiązania, złożonego w niniejszym skrypcie dłużnym lub jakiegokolwiek z obowiązków, nałożonych na plantatorów tytoniu, zaciągających pożyczkę, w instrukcji Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 5 kwietnia 1927 r. L. 5972/IX/27 oraz w razie skazania mnie prawomocnym wyrokiem karnym skarbowym za naruszenie przepisów w przedmiocie monopolu tytoniowego i za naruszenie przepisów w przedmiocie opłat celnych i obrotu towarowego z zagranicą (ustawa karna skarbowa z dnia 2 sierpnia 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609 z roku 1926) lub wreszcie w razie wykluczenia mnie z powodów, przewidzianych w rozporządzeniach i przepisach w przedmiocie uprawy tytoniu orzeczeniem Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego lub podległych jej urzędów i zakładów od uprawy tytoniu na którykolwiek rok w ciągu okresu czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu (pkt. 7 niniejszego skryptu dłużnego) zobowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu na jego wezwanie niniejszą pożyczkę wraz z należnemi procentami według rzeczywistego stanu zadłużenia w danym czasie w terminie do dni 60-ciu, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania odnośnego wezwania od Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego.

O ile przedterminowe wypowiedzenie mi pożyczki nastąpi z powodu dobrowolnego odstąpienia przezemnie od uprawy tytoniu, albo też z powodu wykluczenia mnie od tejże uprawy przed okresem czasu, na jaki zobowiązałem się do uprawy tytoniu w niniejszym skrypcie dłużnym, albo z powodu niedotrzymania przeze mnie zadeklarowanej niniejszem przestrzeni gruntowej pod uprawę tytoniu, obowiązuje się ponadto zapłacić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu równocześnie z kwotą dłużną i należnemi odsetkami z samego prawa i bez potrzeby stawiania w zwłoce tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat, poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy wskutek niewykonania powyższych zobowiązań, karę umowną w wysokości 10% aktualnego zadłużenia, przypadającego z tytułu pobranej pożyczki.

12) W razie nieuiszczenia w terminach, określonych w niniejszym skrypcie dłużnym, rat amortyzacyjnych z procentami, lub w razie niezwrócenia kwoty pożyczkowej (pkt. 11) liczyć się będą ustawowe odsetki zwłoki. Powyższe odsetki zwłoki płatne są przez sam upływ terminu płatności bez konieczności stawiania w zwłoce.

13) Miejsce płatności kapitału, procentów, odsetek zwłoki i kary umownej oznacza się w Kasie Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego w Warszawie lub w kasach Zakładów i Urzędów Polskiego Monopolu Tytoniowego.

14) Wszelkie koszty, połączone z zaciągnięciem i spłatą pożyczki, objętej niniejszym skryptem dłużnym, jak również ewentualne koszty sądowe, egzekucyjne i wynagrodzenia za prowadzenie sprawy obowiązuję się pokryć z własnych funduszów.

15) Dla rozstrzygnięcia wszelkich sporów, mogących wyniknąć z niniejszego zobowiązania, będą wyłącznie kompetentne Sądy rzeczowo właściwe w siedzibie (Oddziału) Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w . . . . .

(Miejsce i data wystawienia skryptu dłużnego).

(Podpis osoby, zaciągającej pożyczkę).

(Notarjalne uwierzytelnienie podpisu osoby, zaciągającej pożyczkę).

(W wypadku ustanowienia zastawu hipotecznego przez osobę trzecią).

Niniejszem stwierdzam, że niezależnie od odpowiedzialności hipotecznej przyjmuję na siebie osobistą solidarną odpowiedzialność z całego swego majątku za zobowiązania, wynikające z niniejszego skryptu dłużnego.

(Podpis osoby, ustanawiającej zastaw hipoteczny).

(Notarjalne uwierzytelnienie podpisu).

DYREKCJA POLSKIEGO
MONOPOLU TYTONIOWEGO

L. 13886/IX/28.

Warszawa, dnia 15 czerwca 1928 r.

INSTRUKCJA

o sposobie udzielania plantatorom tytoniu zaliczek na rachunek należytości za tytoń, dostawiany Monopolowi Tytoniowemu.

§ 1.

Udzielanie zaliczek plantatorom tytoniu należy do kompetencji urzędów wykupu tytoniu oraz państwowych fabryk wyrobów tytoniowych, którym zlecono załatwianie spraw związanych z uprawą i wykupem tytoniu.

§ 2.

Zaliczki są bezprocentowe.

Otrzymać je mogą plantatorzy tytoniu, którzy na podstawie urzędowych pozwoleń uprawiają tytoń na przestrzeni przewyższającej najniższy wymiar gruntu, ustalony dla uprawy tytoniu w odnośnym okręgu uprawy tytoniu.

§ 3.

Wysokość zaliczki, jaką w jednym roku może uzyskać plantator tytoniu, oznacza się na 60% wartości przypuszczalnego zbioru tytoniu.

Zaliczki otrzymują plantatorzy tytoniu w dwóch ratach, a mianowicie pierwszą ratę po wysadzeniu rozsady rośliny tytoniowej na grunt przeznaczony pod uprawę tytoniu, drugą zaś ratę po urzędowem oszacowaniu przypuszczalnego planu tytoniowego.

§ 4.

Wysokość pierwszej raty zaliczki ustala się na 25% wartości przypuszczalnego plonu tytoniowego, przyjmując za podstawę oznaczenia tej wartości przestrzeń gruntu, obsadzoną faktycznie tytoniem, przeciętny zbiór 10 q z 1 ha i średnią cenę za 1 kg. poszczególnych kategoryj tytoni według taryfy wykupu, obowiązującej w odnośnym roku.

Pomiaru plantacji w celach udzielania plantatorom pierwszej raty zaliczki przeprowadza się w tydzień po przesadzeniu rozsady rośliny tytoniowej na grunt, stosownie do wskazówek, podanych w „Instrukcji dla funkcjonarjuszów Polskiego Monopolu Tytoniowego o wykonywaniu dozoru nad uprawą tytoniu". Przy pomiarze plantacji stwierdza się ogólny stan roślin tytoniowych na plantacji przez określenie w przybliżeniu procentu nieprzyjętych roślin. W wypadkach, w których ilość nieprzyjętych roślin przekracza 20% ogólnej ilości zasadzonych roślin, plantator nie może otrzymać pierwszej raty zaliczki. Nie przesądza to oczywiście możności uzyskania przez plantatora we właściwym czasie drugiej raty zaliczki i to w ogólnej wysokości 60% (§ 3) oszacowanej wartości zbioru. Drugą ratę zaliczki w tej wysokości może otrzymać również plantator tytoniu, który wogóle nie prosił o przyznanie mu pierwszej raty zaliczki.

§ 5.

Wysokość drugiej raty zaliczki określa się na 60% wartości przypuszczalnego zbioru, pomniejszonej o kwotę, wypłaconą plantatorowi tytułem pierwszej raty zaliczki.

Przypuszczalny zbiór tytoniu ustala się na zasadzie urzędowego oszacowania spodziewanego plonu tytoniowego, dokonanego po całkowitem rozwinięciu się liści macierzystych na zasadach, podanych w „Instrukcji dla funkcjonarjuszów Polskiego Monopolu Tytoniowego o wykonywaniu dozoru nad uprawą tytoniu".

Wartość przypuszczalnego zbioru tytoniowego dla określenia wysokości drugiej raty zaliczki otrzymuje się przez pomnożenie ilości kilogramów tytoniu przez średnią cenę jednego kilograma odpowiedniej kategorji tytoniu, ustaloną na każdy poszczególny

rok przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego.

W wypadkach, w których plantator nie otrzymał pierwszej raty zaliczki bądź z powodu niestarania się o nią, bądź ze względu na ilość nieprzyjętych sadzonek (§ 4), może otrzymać drugą ratę zaliczki w ogólnej wysokości 60% wartości przypuszczalnego plonu, oszacowanego w wyżej podany sposób.

Drugą ratę zaliczki przyznać można plantatorowi tytoniu tylko w tym wypadku, gdy spodziewany plon tytoniu oszacowany został najmniej na 10 q z 1 ha.

§ 6.

Przy obliczaniu zaliczek nie uwzględnia się części przestrzeni gruntowej poniżej 100 mtr.[2]

Kwoty zaliczkowe oznacza się z opuszczeniem jednostek złotych w zaokrągleniu do dziesiątek złotych.

§ 7.

Na zabezpieczenie zaliczek przyjmuje się zobowiązanie dłużne według wzoru A, podpisane przez otrzymującego zaliczkę. W wypadkach, w których urząd względnie zakład monopolowy uzna, że otrzymujący zaliczkę nie daje sam dostatecznej gwarancji terminowej spłaty zaliczki, można zażądać podpisania zobowiązania dłużnego przez poręczyciela.

Poręczycielami winni być właściciele nieruchomości na obszarze Państwa zasadniczo z pośród plantatorów tytoniu i tylko w wyjątkowych wypadkach, o ile starający się o zaliczkę nie może uzyskać poręki z grona plantatorów, mogą być przyjmowane poręczenia właścicieli nieruchomości, nie będących plantatorami.

Wiarygodność podpisów otrzymującego zaliczkę i poręczyciela na zobowiązaniach dłużnych do kwoty 2.000 zł. winna być stwierdzoną odpowiednią klauzulą („Własnoręczność podpisów . . . . złożonych w mojej obecności stwierdzam". Miejscowość, data i podps wójta oraz pieczęć urzędowa) przez wójta odnośnej gminy, przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej.

Wiarygodność podpisów wspomnianych osób na zobowązaniach dłużnych ponad 2.000 zł. winien stwierdzić notarjusz.

W razie, gdy przy oznaczeniu wysokości drugiej raty zaliczki okaże się, że ogólna kwota zaliczki przenosi 2.000 zł., winien plantator tytoniu złożyć urzędowi względnie zakładowi monopolowemu, udzielającemu zaliczkę, dowód ubezpieczenia w jednym z krajowych zakładów ubezpieczeniowych plonu tytoniowego od klęsk elementarnych w polu i w budynkach składowych. Polisa asekuracyjna winna opiewać na kwotę nie mniejszą od kwoty udzielonej zaliczki (obu rat) i być wystawioną na okaziciela wzgl. jeżeli wydanie takich polis jest niedopuszczalne według statutu zakładu ubezpieczeniowego, winna zawierać klauzulę, że wypłata należności odszkodowawczej może nastąpić tylko za uprzednią zgodą urzędu względnie zakładu monopolowego, udzielającego zaliczkę.

Polisy asekuracyjne pozostają razem z zobowiązaniami dłużnemi w przechowaniu w kasach urzędów względnie zakładów monopolowych, które udzieliły zaliczki.

§ 8.

Podania o udzielenie zaliczek (odrębnie dla każdej raty zaliczki) wnoszą plantatorzy tytoniu do właściwych urzędów i zakładów monopolowych, wymienionych w § 1 niniejszej instrukcji.

Podania powyższe wolne są od opłaty stemplowej (wykładnia ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r., ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 7 poz. 76 z roku 1928).

Jako ostateczny termin wznoszenia podań o zaliczki wyznacza się dzień 31 sierpnia.

W podaniu winny być powołane daty pozwolenia na uprawę tytoniu, oznaczony obszar gruntu, uprawionego tytoniem, oraz wysokość zaliczki, o jaką prosi petent.

§ 9.

Do podań o zaliczki winni petenci dołączać arkusz informacyjny odnośnie ich stanu majątkowego (wzór B) ewentualnie arkusz informacyjny odnośnie stanu majątkowego poręczyciela (wzór C.). Informacje, podane w tych arkuszach, mają być stwierdzone podpisem wójta odnośnej gminy i odciskiem jego pieczęci urzędowej. Wymóg przedkładania arkuszy informacyjnych nie dotyczy plantatorów tytoniu i poręczycieli, których korzystny stan majątkowy znany jest odnośnemu zakładowi względnie urzędowi monopolowemu.

Właściwy urząd względnie zakład monopolowy (urząd wykupu tytoniu, państwowa fabryka wyrobów tytoniowych), do którego wpłynęło podanie plantatora o zaliczkę, obowiązany jest natychmiast przystąpić do załatwienia podania, a mianowicie, o ile chodzi o pierwszą ratę zaliczki, zarządzić pomiar plantacji petenta. Protokół pomiaru (w formie wykazu) wraz z określeniem stanu zasadzonych roślin tytoniowych (§ 4) dołącza się do podania o zaliczkę. W wypadkach, gdy plantator prosi o drugą ratę zaliczki, winien urząd względnie zakład monopolowy wpisać na podaniu wynik urzędowego oszacowania spodziewanego zbioru tytoniowego.

O ile urząd względnie zakład monopolowy stwierdzi, że plantator posiada warunki do otrzymania zaliczki (§§ 2, 3, 4 i 5) i że stan majątkowy petenta i ewent. poręczyciela daje dostateczne zabezpieczenie zaliczki, winien określić niezwłocznie wysokość zaliczki, jaką petent może otrzymać, i zawiadomić go o tem z wezwaniem do przedłożenia zobowiązania dłużnego (wzór A) na ustaloną kwotę zaliczki, sporządzonego według postanowień § 7 niniejszej instrukcji.

§ 10.

Zobowiązania dłużne bez względu na kwotę podlegają opłacie stemplowej w wysokości 1% od wyrażonej w zobowiązaniu kwoty.

§ 11.

Po przedłożeniu przez plantatora tytoniu wszystkch, żążądanych od niego dokumentów, wypłaci mu urząd względnie zakład monopolowy zaliczkę za kwitem należycie ostemplowanym.

Celem ułatwienia plantatorom tytoniu podejmowania kwot zaliczkowych, przyznanych na zasadach niniejszej instrukcji, mogą urzędy i zakłady monopolowe wysyłać przyznane zaliczki pocztą, na koszt odbiorcy, o ile oczywiście odnośni plantatorzy przedłożą przedtem wszystkie wymagane instrukcją dokumenty odnośnie zabezpieczenia zaliczki, jak również należycie ostemplowane potwierdzenie odbioru zaliczki. Recepisy pocztowe, stwierdzające wysyłkę kwot zaliczkowych, dołącza się do odnośnego potwierdzenia odbioru zaliczki.

Kwotę udzielonej zaliczki oraz datę jej zarachowania wpisuje się na prośbie petenta, którą wraz ze wszystkiemi dokumentami (zobowiązania dłużne, polisy asekuracyjne, arkusze informacyjne i t. p.), należy przechowywać w kasie urzędu względnie zakładu monopolowego.

W terminie do dnia 10 każdego miesiąca przedkładają urzędy względnie zakłady monopolowe, powołane do udzielenia zaliczek, Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego wykazy udzielonych zaliczek za poprzednie miesiące, według wzoru D), sporządzone według powiatów i gmin.

§ 12.

Podania plantatorów o zaliczki winny być załatwiane możliwie z jaknajwiększym pośpiechem.

§ 13.

Udzielone zaliczki potrąca się odnośnym plantatorom z należności, przypadających im tytułem taryfowej ceny wykupu wraz z należnościami ubocznemi (należność za przewóz, premja) za tytoń, wyprodukowany przez nich w roku, w którym otrzymali zaliczkę.

§ 14.

W razie gdy należność, przypadająca plantatorowi tytoniu za dostarczony przez niego tytoń wraz z należnościami ubocznemi okaże się mniejszą od pobranej (nych) przez plantatora zaliczki (ek), właściwy urząd względnie zakład monopolowy wzywa bezzwłocznie pisemnie (za recepisem zwrotnym) odnośnego plantatora do zwrotu niepokrytej części zaliczki (ek) w ciągu dni 14, licząc od dnia doręczenia wezwania.

Odnośny recepis zwrotny dołącza się do aktów zaliczki.

O ile plantator w wyznaczonym mu terminie nie zwróci kwoty, należnej Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu tytułem zwrotu niepokrytej części zaliczki (ek), urząd względnie zakład monopolowy przesyła złożone przez plantatora akta zabezpieczenia zaliczki do właściwego Oddziału Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dla wszczęcia kroków, zmierzających do zrealizowania pretensji Skarbu Państwa. Wspomniane dokumenty należy przesyłać specjalnem pismem, przedstawiającem zwięźle stan sprawy wraz z obliczeniem pretensji Skarbu Państwa na zasadach niniejszej instrukcji, której jeden egzemplarz należy dołączyć.

Utrzymywanie w ścisłej ewidencji niespłaconych zaliczek i przypilnowywanie ich zwrotu (wyegzekwowanie przez Prokuratorję Generalną) należy do obowiązków urzędu względnie zakładu monopolowego, który udzielił zaliczki.

§ 15.

W terminie do dni 30 po ukończeniu wykupu tytoniu przedkładają urzędy względnie zakłady monopolowe, powołane do udzielania zaliczek, Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego ogólne zestawienie udzielonych zaliczek według wzoru E.

§ 16.

W razie zupełnego wyrównania przez plantatora pobranej zaliczki, zwraca mu się natychmiast dokumenty, złożone na zabezpieczenie zaliczki.

§ 17.

Wypłacone kwoty zaliczkowe wpisują urzędy i zakłady monopolowe do wykazu wypłaconych plantatorom zaliczek, a ogólną dzienną sumę zapisują do dziennika kasowego na rozchód, dołączając do odnośnej pozycji powyższy wykaz. Wykaz ten ma zawierać: datę, liczbę porządkową, powiat, gminę, imię i nazwisko plantatora, wreszcie wysokość wypłaconej zaliczki.

Ogólna suma zaliczek, wypłaconych w ciągu miesiąca i zapisanych w dzienniku kasowym, musi być zgodną z sumami, wyszczególnionemi w wykazach zaliczek, zestawionych według wzoru D.

Ewidencję wypłaconych zaliczek należy prowadzić według gmin (miejscowości), a to dla ułatwienia potrącania ich przy likwidowaniu należności za wykupiony tytoń.

Przy likwidowaniu należności za dostarczony tytoń zaznacza się na odnośnym akcie materjałowym wartość brutto odebranego tytoniu (wraz z należnościami ubocznemi) następnie kwoty wypłacone tytułem zaliczki (ek) wreszcie kwotę, przypadającą do wypłaty.

Obliczenia te należy również przenieść do rejestru Nr. III „Zakup od plantatorów", następnie zsu-

mować je, a tem samem wyprowadzić (w tym rejestrze) ogólne obliczenia za cały miesiąc.

Kwoty, przypadające z obrachunku końcowego do wypłaty należy zapisać do dziennika kasowego, powołując równocześnie odnośne daty zarachowania w rejestrze Nr. III.

Zestawienie zaliczek, sporządzone po dokonanym wykupie w myśl § 15 (wzór E), należy uzgodnić z prowadzoną ewidencją tych zaliczek zwłaszcza w rubrykach udzielonych, potrąconych i niepotrąconych zaliczek.

W razie spłacenia zaliczki w gotówce — wpisuje się ją do dziennika kasowego na przychód.

Dyrektor Polskiego Monopolu Tytoniowego:

(—) *Dr. Kreutz.*

WZÓR A.

ZOBOWIĄZANIE DŁUŻNE.

Ja niżej podpisany . . . .
właściciel (dzierżawca) osady rolnej we wsi . .
. . . . . . gminy . . . . .
powiatu . . . . , tamże zamieszkały, niniejszem stwierdzam, iż w dniu dzisiejszym otrzymałem z kasy Polskiego Monopolu Tytoniowego przy Urzędzie Wykupu Tytoniu (Państwowej Fabryce Wyrobów Tytoniowych w . .
. . . . tytułem bezprocentowej zaliczki kwotę . . . . . zł. . . . (słownie
. . . . złotych).

Zgadzam się, by udzieloną mi zaliczkę potrącił Zarząd Polskiego Monopolu Tytoniowego z należności, przypadającej mi tytułem taryfowej ceny wykupu wraz z należnościami ubocznemi (wynagrodzenie za dowóz, premja) za tytoń, wyprodukowany przezemnie w r. 192 . . . na podstawie zezwolenia Inspektoratu Uprawy Tytoniu, Urzędu Wykupu Tytoniu, Państwowej Fabryki Wyrobów Tytoniowych) w . .
. . . . z dnia . . . . .
192 . . L. . . w gminie . . . . .
powiatu . . . . na przestrzeni . . . .

W wypadku, gdyby należność za tytoń dostarczony przezemnie Zarządowi Polskiego Monopolu Tytoniowego, wraz z należnościami ubocznemi, nie pokryła pobranej przezemnie zaliczki, zobowiązuję się zwrócić do dni 14, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania wezwania z urzędu względnie zakładu monopolowego, który mi wypłacił zaliczkę w gotówce odpowiednią różnicę pomiędzy niniejszą kwotą zaliczkową a należnością, przyznaną mi przy wykupie tytoniu przez Polski Monopol Tytoniowy.

W razie uchybienia terminu spłaty zaliczki, zobowiązuję się za czas od uchybionego terminu aż do dnia faktycznego uregulowania długu zapłacić ustawowe odsetki zwłoki. Odsetki te należeć się będą Zarządowi Polskiego Monopolu Tytoniowego z samego prawa bez potrzeby stawiania w zwłoce.

Dodatek na wypadek podpisywania zobowiązania przez poręczyciela.

Podpisany poręczyciel oświadcza, że za ścisłe i terminowe wykonanie wszystkich warunków niniejszego zobowiązania poręcza solidarnie całym swym majątkiem oraz zrzeka się prawa uprzedniego pozywania przez Skarb Państwa dłużnika głównego i roztrząsania jego majątku. Ponadto oświadcza, iż zwolnienie przez Skarb Państwa istniejących już obecnie, względnie w przyszłości mogących powstać innych zabezpieczeń dla poręczonego zobowiązania, nie będzie mogło stanowić podstawy ani do zwolnienia z poręki ani do uskutecznienia innych jakichkolwiek zarzutów lub roszczeń.

Dla rozstrzygania wszelkich sporów, mogących wyniknąć z niniejszego zobowiązania, będą wyłącznie kompetentnemi sądy rzeczowo-właściwe w siedzibie (Oddziału) Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w . . . . . .

. . . .
(Miejsce wystawienia zobowiązania)

. . . .
(podpis otrzymującego zaliczkę)

Dnia . . . . . 192 . . r.

. . . .
(podpis poręczyciela)

(Klauzula, legalizująca podpisy).

WZÓR B.

DO

INSPEKTORATU UPRAWY TYTONIU

(Urzędu Wykupu Tytoniu, Państwowej Fabryki Wyrobów Tytoniowych)

w . . . . . .

Arkusz informacyjny o petencie.

1. Imię i nazwisko . . . .
2. Wieś . . . .
3. Gmina . . . .
4. Powiat . . . .
5. Obszar gruntu petenta a) własny . . .
b) dzierżawiony . .

6. Czy grunt ukazowy, czy hipoteczny . . .
7. Liczba członków rodziny . . . . .
8. Posiadany inwentarz . . . . . .
   a) koni . . . .
   b) krów . . . .
   c) świń . . . .
   d) owiec . . . .
   e) innego inwentarza . . . .
9. Jakie są budynki i w jakim stanie się znajdują?
10. Czy petent prowadzi gospodarstwo osobiście i z jakim skutkiem? . . . . . .
11. Jakie długi obciążają majątek petenta? . .
12. Czy petent posiada prawo użytkowania gruntu, zasadzonego tytoniem, stanowiącego podstawę do udzielenia zaliczki do dnia 1 kwietnia roku następnego po roku uprawy . . . . .
13. Czy na udzielenie zaliczki petent zasługuje? . . . .

dnia . . . . 192 . .

podpis wójta

. . . .

(pieczęć urzędowa gminy)

WZÓR C.

Za kogo ręczy . . . .

DO

INSPEKTORATU UPRAWY TYTONIU

(Urzędu Wykupu Tytoniu, Państwowej Fabryki Wyrobów Tytoniowych)

w . . . . . .

Arkusz informacyjny o poręczycielu.

1. Imię i nazwisko . . . .
2. Wieś . . . .
3. Gmina . . . .
4. Powiat . . . .
5. Obszar gruntu poręczyciela a) własny . . .
   b) dzierżawiony . .
6. Czy grunt ukazowy, czy hipoteczny . . .
7. Liczba członków rodziny . . . . .
8. Posiadany inwentarz . . . . . .
   a) koni . . . .
   b) krów . . . .
   c) świn . . . .
   d) owiec . . . .
   e) innego inwentarza . . . .
9. Jakie są budynki i w jakim stanie się znajdują?
10. Jakie długi obciążają majątek poręczyciela? .
11. Ogólny stan gospodarstwa i zamożności poręczyciela? . . . .

dnia . . . . 192 . .

podpis wójta

. . . .

(pieczęć urzędowa gminy)

Wzór D.

Urząd Wykupu Tytoniu
Inspektorat Uprawy Tytoniu } w ....
Państwowa Fabryka Wyrobów Tytoniowych

Wykaz zaliczek udzielonych plantatorom tytoniu w miesiącu .... 192 .... r.

L. p.	Powiat	Gmina	Imię i nazwisko plantatora	Data i liczba pozwolenia na uprawę tytoniu	Obszar gruntu zasadzonego tytoniem	Kategorja tytoniu	Pierwsza czy druga rata zaliczki	**a) Przy I. racie zaliczki** Wynik pomiaru plantacji i procentowy stosunek nieprzyjętych roślin tytoniowych **b) Przy II. racie zaliczki** Wynik urzędowego oszacowania spodziewanego plonu	Rodzaj zabezpieczenia zaliczki	Wysokość zaliczki		Daty zarachowania zaliczki	UWAGA
										zł	gr		

Urząd Wykupu Tytoniu
Inspektorat Uprawy Tytoniu
Państwowa Fabryka Wyrobów Tytoniowych } w ....

Wzór E.

Zestawienie zaliczek udzielonych plantatorom tytoniu w roku 192.....

L. p.	Powiat	Gmina	Imię i nazwisko plantatora	Data i liczba pozwolenia na uprawę tytoniu	Obszar gruntu zasadzonego tytoniem	Kategorja tytoniu	Wysokość I raty zaliczki		Wysokość II raty zaliczki		Ogólna wysokość zaliczek 8 i 9		Kwota przyznana plantatorowi tytułem należności za tytoń oraz należności ubocznych (należność za przewóz, premje)		Pozostała nadpłata ze strony Zarządu Monopolowego		Pozostały zwrot ze strony zaliczkobiorcy		Kiedy i jakie wydano zarządzenia, zmierzające do ściągnięcia pretensji Skarbu Państwa z tytułu niespłaconej zaliczki	UWAGA
							zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr		
1	2	3	4	5	6	7	8		9		10		11		12		13		14	15

DYREKCJA POLSKIEGO MONOPOLU TYTONIOWEGO
L. 34828/IX/28.

W sprawie zaliczek dla plantatorów tytoniu.

Warszawa, dnia 8 października 1928 r.

Do
Pana St. Inspektora Uprawy Tytoniu w Zabłotowie.
Pana Dyrektora (Kierownika) Urzędu Wykupu Tytoniu w Borszczowie i w Krzemieńcu.
Pana Dyrektora (Kierownika) Urzędu Wykupu Tytoniu i Państwowych Magazynów Wyrobów Tytoniowych w Grudziądzu i Jagielnicy.
Pana Dyrektora (Kierownika) Państwowej Fabryki Wyrobów Tytoniowych w Monasterzyskach, Wodzisławiu i Grodnie.
Pana Kierownika Urzędu Wykupu Tytoniu w Lublinie z czasową siedzibą w Warszawie.

W częściowej zmianie instrukcji z dnia 15 czerwca 1928 r. L. 13886 IX/28 Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego upoważnia Pana St. Inspektora (Dyrektora, Kierownika) do udzielania plantatorom tytoniu pierwszej raty zaliczek na rachunek należytości za tytoń, dostawiony Monopolowi Tytoniowemu, jednocześnie z udzieleniem pozwoleń na uprawę tytoniu lub bezpośrednio po ich wydaniu.

Do otrzymania pierwszej raty zaliczki w powyższym terminie uprawnieni są rolnicy, którzy;

a) zobowiążą się uprawiać tytoń na przestrzeni gruntowej przynajmniej 2500 m²,
b) zobowiążą się założyć specjalny (ciepły) rozsadnik tytoniowy (inspekta względnie ciepłe grządki) o powierzchni wystarczającej do obsadzenia zgłoszonej przestrzeni plantacji tytoniowej.

Wysokość pierwszej raty zaliczki, wypłacanej w powyżej oznaczonym wcześniejszym terminie, pozostaje ta sama jak przy wypłacie pierwszej raty zaliczki w terminie normalnym, przewidzianym w § 3 instrukcji, a mianowicie w wysokości 25% wartości przypuszczalnego zbioru. Określenie wartości przypuszczalnego zbioru dla celów udzielenia niniejszych zaliczek następuje na zasadzie postanowień § 4 instrukcji, przyczem zamiast przestrzeni gruntowej, obsadzonej faktycznie tytoniem, należy przyjąć przestrzeń gruntową przez plantatora zgłoszoną i wpisaną do pozwolenia na uprawę tytoniu.

Wypłata drugiej raty zaliczki następuje w każdym wypadku w terminie, w wysokości i na warunkach, określonych w instrukcji z dnia 15 czerwca 1928 r. L. 13886/IX/28.

W razie udzielenia plantatorowi tytoniu pierwszej raty zaliczki w dozwolonym niniejszem terminie wcześniejszym t. j. łącznie z udzieleniem pozwolenia na uprawę tytoniu, wystawia plantator tytoniu zobowiązanie dłużne według załączonego wzoru A.

Wszelkie inne zasady i warunki udzielania zaliczek, określone w instrukcji z dnia 15 czerwca b. r. L. 13886/IX/28 (jak arkusze ewidencyjne, polisy asekuracyjne, ilość podpisów na zobowiązaniu dłużnym i t. p.) pozostają bez zmiany przy udzielaniu pierwszej raty zaliczki na niniejszych zasadach i warunkach.

Stosownie do nałożonego w § 14 instrukcji na urzędy i zakłady monopolowe obowiązku utrzymywania w ścisłej ewidencji udzielonych zaliczek i przypilnowania ich zwrotu obowiązani są P. P. St. Inspektor (Dyrektorowie, Kierownicy) przypilnować dotrzymania przez plantatorów tytoniu wszystkich zobowiązań i terminów płatności, przyjętych przez nich w skrypcie dłużnym w związku z otrzymaniem pierwszej raty zaliczki w terminie wcześniejszym.

Wykonanie przez plantatora tytoniu zobowiązania założenia specjalnego (ciepłego) rozsadnika tytoniowego o rozmiarze dostatecznym dla obsadzenia zgłoszonej i wymienionej w zobowiązaniu dłużnem przestrzeni plantacji tytoniowej należy stwierdzić w odpowiednim czasie; dotrzymanie przez plantatora zobowiązania do uprawy tytoniu na przestrzeni zgłoszonej i oznaczonej w pozwoleniu na uprawę tytoniu należy stwierdzić przez wczesny pomiar plantacji, dokonany, o ile możności przed dniem 30 czerwca.

W razie niedotrzymania przez plantatorów tytoniu przestrzeni gruntowej, wymienionej w zobowiązaniu dłużnem, należy stosować przewidziane przeciw nim w wypadku takim rygory (zwrot odpowiedniej części zaliczki z procentami i karą umowną) tylko wtedy, o ile zasadzona faktycznie tytoniem przestrzeń gruntowa wynosi mniej aniżeli 90% przestrzeni zgłoszonej (zadeklarowanej w zobowiązaniu dłużnem).

W terminie do dnia 30 czerwca przedkładać będą urzędy i zakłady monopolowe Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego zestawienie udzielonych pierwszych rat zaliczek na zasadach niniejszego zarządzenia według przyległego wzoru B).

P. p. St. Inspektor (Dyrektorzy, Kierownicy) zawiadomią o treści niniejszego zarządzenia wszystkie zarządy gmin, w których uprawiany jest tytoń, oraz miejscowe organizacje rolnicze. Z treścią zarządzenia winni zaznajomić się jaknajdokładniej również wszyscy podlegli Im urzędnicy i instruktorzy uprawy tytoniu w celu udzielania przez nich dokładnych informacyj plantatorom tytoniu.

Na udogodnienia, przyznane plantatorom tytoniu niniejszem zarządzeniem należy zwracać uwagę rolników przy akcji propagandy uprawy tytoniu.

Pouczenie o sposobie zakładania specjalnych (ciepłych) rozsadników tytoniowych wydane będą w najbliższym czasie.

W końcu celem uniknięcia nieporozumień wyjaśnia się, że plantatorzy tytoniu, którzy dla braku warunków nie mogą otrzymać pierwszej raty zaliczki na zasadach niniejszego zarządzenia mogą otrzymać tę ratę w terminie normalnym, określonym w § 3 instrukcji z dnia 15 czerwca b. r. L. 13886 IX/28.

Dyrektor Polskiego Monopolu Tytoniowego:

(—) *Kreutz.*

WZÓR A.

Zobowiązanie dłużne.

1. Ja niżej podpisany . . . . . . właściciel (dzierżawca) majętności rolnej we wsi . . . . . . gminy . . . . . powiatu . . . . . i zamieszkały w . . . . . niniejszem stwierdzam, że w dniu dzisiejszym otrzymałem z kasy Polskiego Monopolu Tytoniowego przy Urzędzie Wykupu Tytoniu (Państwowej Fabryce Wyrobów Tytoniowych) w . . . . . . kwotę . . . złotych . . gr (słownie . . . złotych . . gr), tytułem zaliczki na rachunek należności za tytoń, dostawiony Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu ze zbioru roku 192 . .

2. W związku z pobraniem powyższej zaliczki zobowiązuję się uprawiać w r. 192 . . tytoń na przestrzeni . . . ha . . . mtr.² (słownie . . . . . . ha . . . . mtr.²) w miejscowości . . . . . gminy . . . . . powiatu . . . . . . ponadto zobowiazuję się założyć u siebie specjalny (ciepły) rozsadnik tytoniowy o rozmiarze dostatecznym dla obsadzenia plantacji tytoniowej o wymienionej wyżej przestrzeni gruntowej. Zgadzam się, by ocena, czy założony przezemnie rozsadnik tytoniowy odpowiada wymogom wzorowego (ciepłego) rozsadnika oraz czy rozmiar rozsadnika jest dostateczny dla zadeklarowanej przezemnie plantacji tytoniowej, należała do Zarządu Polskiego Monopolu Tytoniowego i zrzekam się podnoszenia przeciw tej ocenie jakichkolwiek zarzutów.

3. Zgadzam się, by udzielona mi niniejszem zaliczkę potrącił Zarząd Polskiego Monopolu Tytoniowego z kwoty, przypadającej mi od niego tytułem taryfowej ceny wykupu wraz z należnościami ubocznemi (wynagrodzenia za dowóz, premie) za tytoń, wyprodukowany przezemnie w roku 192 . . na podstawie zezwolenia Urzedu Wykupu Tytoniu (Państwowej Fabryki Wyrobów Tytoniowych) w . . . . z dnia . . . . 192 . . L.: . . .

4. W wypadku, gdyby cena wykupu tytoniu dostarczonego przezemnie Zarzadowi Polskiego Monopolu Tytoniowego wraz z należytościami ubocznemi nie pokryła pobranej zaliczki, zobowiązuję się zwrócić do dni 14, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania wezwania z urzedu względnie zakładu monopolowego, w gotówce odpowiednią różnicę pomiedzy niniejszą kwotą zaliczkową, a należnością przyznaną mi przy wykupie tytoniu przez Zarząd Polskiego Monopolu Tytoniowego.

5. W razie odstąpienia przezemnie od uprawy tytoniu w roku 192 . . zobowiązuję się zwrócić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu w terminie do dni 7, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania odnośnego wezwania z zakładu względnie urzędu monopolowego, niniejszą zaliczkę wraz z przypadającemi w wypadku takim odsetkami w wysokości 12% w stosunku rocznym, liczonemi od dnia pobrania zaliczki do dnia faktycznej jej spłaty. W wypadku takim należeć się będzie ponadto Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu z samego prawa bez potrzeby stawiania w zwłoce kara umowna w wysokości 10% kwoty zaliczkowej tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy wskutek niewykonania przezemnie wymienionego wyżej zobowiązania.

6. W razie niedotrzymania przezemnie w roku 192 . . z własnej winy zgłoszonej w pozwoleniu na uprawę tytoniu wymienionej przestrzeni gruntowej zobowiązuję się zapłacić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu w terminie do dni 14, licząc od dnia następnego po dniu otrzymania odnośnego wezwania z zakładu względnie urzędu monopolowego, część zaliczki, odpowiadającą niedotrzymanej przezemnie przestrzeni gruntowej, wraz z wymienionemi wyżej odsetkami w wysokości 12% w stosunku rocznym i karą umowną w wysokości 10% zadłużenia.

7. W razie założenia przezemnie plantacji tytoniowej jednakowoż niezałożenia w odpowiednim czasie specjalnego (ciepłego) rozsadnika w ilości dostatecznej dla obsadzenia zgłoszonej przezemnie przestrzeni gruntowej pod uprawe tytoniu na r. 192 . . obowiązany jestem zapłacić Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu na każde jego wezwanie karę umowną w wysokości 5% kwoty zaliczkowej tytułem ryczałtowego wynagrodzenia szkód i strat, poniesionych przez Polski Monopol Tytoniowy z powodu niedotrzymania przezemnie powyższego zobowiązania. Niniejsza kara umowna płatna jest w dniu wykupu tytoniu wyprodukowanego przezemnie w roku 192 . . Zgadzam się, by powyższą karę umowną Zarząd Polskiego Monopolu Tytoniowego potrącił z kwoty przypadającej mi od niego tytułem taryfowej ceny wykupu wraz z należnościami ubocznemi (wynagrodzenie za dowóz, premji) za tytoń, wyprodukowany przezemnie w r. 192 . . W wypadku niniejszym mają analogiczne zastosowanie postanowienia ust. 4.

8. W razie uchybienia przezemnie jakichkolwiek wymienionych wyżej terminów spłaty kwoty zaliczkowej, procentów i kar umownych zobowiazuję się za czas od uchybionego terminu aż do dnia faktycznego uregulowania długu zapłacić ustawowe odsetki zwłoki. Odsetki te należeć się będą Zarządowi Polskiego Monopolu Tytoniowego z samego prawa bez potrzeby stawiania w zwłoce.

Dodatek w razie podpisywania skryptu dłużnego przez poręczyciela

9. Podpisany poręczyciel oświadcza, że za ścisłe i terminowe wykonanie wszystkich warunków niniejszego zobowiązania poręcza solidarnie całym swoim majątkiem oraz zrzeka się prawa uprzedniego pozywania przez Polski Monopol Tytoniowy dłużnika głównego i rozstrząsania jego majątku. Ponadto oświadcza, iż zwolnienie przez Polski Monopol Tytoniowy istniejących już obecnie, względnie w przyszłości powstać mogących innych zabezpieczeń dla poręczonego zobowiązania, nie będzie mogło stanowić podstawy ani do zwolnienia z poręki, ani do uskutecznienia innych jakichkolwiek zarzutów lub roszczeń.

10. Dla rozstrzygania wszelkich sporów mogących wyniknąć z niniejszego zobowiązania będą wyłącznie kompetentnymi sądy rzeczowo właściwe w siedzibie (oddziału) Prokuratorji Generalnej Rzeczypospoltej Polskiej w . . . .

(Miejsce i data wystawienia zobowiązania). .

(podpis otrzymującego zaliczkę).

. . . . . . (podpis poręczyciela).

(Klauzula legalizująca podpisy). . . . .

Urząd Wykupu Tytoniu
Państwowa Fabryka Wyrobów Tytoniowych } w ....

Wzór B.

ZESTAWIENIE PIERWSZYCH RAT ZALICZEK

udzielonych w r. 192..... plantatorom tytoniu na zasadzie zarządzenia Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego z dnia 8 października 1928 r. L. 34828/IX/28.

L. p	Powiat	Gmina	Miejscowość	Imię i nazwisko plantatora tytoniu	Data i liczba pozwolenia na uprawę tytoniu	Obszar gruntu zgłoszony do uprawy wymieniony w zobow. dłużn.	Kategorja tytoniu	Wysokość I raty zaliczki		Obszar gruntu stwierdzony przy pom. plan. tyt.	Czy niedotrzymanie zgłoszonej i wymienionej w zobowiązaniu dłużnem przestrzeni gruntowej nastąpiło z winy plantatora, czy też bez jego winy, a w danym razie, z jakich powodów	Czy plantator założył specjalny ciepły rozsadnik o przestrzeni dostatecznej dla obsadzenia plantacji zgłoszonej przestrzeni gruntowej?	Obliczenie pretensji Polskiego Monopolu Tytoniowego z powodu niewypełnienia warunków zobowiązania dłużnego	Czy i jakie zarządzenia wydano celem ściągnięcia pretensji PMT wynikłej z powodu niewypełniania warunków zobowiązania dłużnego	Uwagi
								zł.	gr.						

DYREKCJA POLSKIEGO
MONOPOLU TYTONIOWEGO

L. 35294/IX/28.

Warszawa, dnia 3 października 1928 r.

Do

Pana Dyrektora (Kierownika)
Państwowej Fabryki wyr. tyt.

w Grodnie, Monasterzyskach, Wodzisławiu,

Urzędu Wykupu Tytoniu

w Borszczowie, Krzemieńcu, Zabłotowie, Lublinie — czasowo w Warszawie,

Urzędu Wykupu Tytoniu i Państw. Magazynu Wyrobów Tytoniowych

w Grudziądzu i Jagielnicy.

Instrukcja o sposobie udzielania zaliczek plantatorom tytoniu na rachunek należytości za tytoń odstawiony Monopolowi Tytoniowemu zawiera w § 11 przepisy o podejmowaniu tych zaliczek przez plantatorów.

W paragrafie tym w ustępie drugim należy wykreślić słowa „jak również należycie ostemplowane potwierdzenie odbioru zaliczki".

W ostatniem zdaniu tego ustępu należy wykreślić słowa: „odnośnego potwierdzenia odbioru zaliczki", a wstawić: „wykazu przewidzianego § 17 ustęp 1".

W ostatnim ustępie tego paragrafu na końcu należy dodać: „na podstawie księgi ewidencyjnej, przewidzianej w § 17 ustęp 3".

W ustępie trzecim § 17 po słowie: „prowadzić" należy wstawić: „w specjalnie na ten cel założonej księdze porubrykowanej według wzoru „D".

Z powyższych zmian wynika, że od plantatora nie należy żądać potwierdzenia odbioru zaliczki w razie przesyłania jej pocztą. W tym wypadku recepis pocztowy służy za potwierdzenie odbioru.

Delegaci Generalnego Inspektoratu stwierdzili w czasie inspekcji, że Zakłady i Urzędy prowadzą ewidencję zaliczek na luźnych arkuszach, które łatwo mogą zamieszać się w inne akta i zaginąć. Celem uniknięcia takich ewentualności zaszła konieczność powyżej wskazanego uzupełnienia § 17.

Stwierdzono również, że wypłacane zaliczki nie są natychmiast po wypłacie wciągane do ewidencji udzielonych zaliczek, co może doprowadzić do pominięcia którejś pozycji w razie sumarycznego ich wciągania i niepotrącania zaliczki we właściwym terminie.

Wobec powyższego, Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego zaznacza, że każda wypłacona zaliczka musi być natychmiast po wypłacie zapisaną do księgi ewidencyjnej udzielonych zaliczek i w tym celu kasjer winien odnośny dokument wypłaty przesłać do zanotowania urzędnikowi, prowadzącemu tę ewidencję, który zanotowanie to stwierdzi swym podpisem.

Za Dyrektora P. M. T.

Tyszkowski

Naczelnik Wydziału.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

UPRAWA MACHORKI.

Opracował Dr. L. KAZNOWSKI.

Uprawa machorki powinna być prowadzona w Polsce w szerokich rozmiarach, a to z dwu względów: 1) abyśmy mieli machorkę do palenia swoją, krajową, a nie, jak było dotąd, sprowadzaną za drogie pieniądze z zagranicy, 2) uprawa machorki przy dzisiejszych cenach daje rolnikowi tak poważne zyski, jakich nie daje prawie żadne zboże, czy też okopowizna. Oprócz tego, trzeba dodać, że machorka pozostawia po sobie glebę w bardzo dobrym stanie, a więc jest doskonałym przedplonem dla innych roślin.

Monopol Tytoniowy wydaje obecnie plantatorom poważne zaliczki już na wiosnę, kiedy rolnik zwykle potrzebuje pieniędzy, co także powinno być dużą zachętą do rozpoczęcia uprawy tej rośliny.

Pozatem uprawę tytoniu w wielkich rozmiarach ułatwia Monopol Tytoniowy przez udzielanie pożyczek inwestycyjnych.

Jednak, żeby mieć dobry urodzaj i, co za tem idzie, duży zysk, należy też uprawę machorki prowadzić umiejętnie. Z dotychczasowego doświadczenia widzimy , że w niektórych okolicach naszego kraju rolnicy bardzo sobie chwalą uprawę machorki i chętnie zapisują się na plantatorów, gdy tymczasem w innych odnoszą się niechętnie i powiadają, że uprawa ta źle się opłaca. Otóż różnica zdań wynika tylko z tego, że w jednych okolicach plantatorzy wzięli się do rzeczy umiejętnie i starannie — w innych zaś byle jak. Dość powiedzieć, że plantator na Pomorzu, pomimo gorszych warunków klimatycznych, a często i glebowych, otrzymuje urodzaj liści 3 razy większy, niż plantator z Wołynia. Nic więc dziwnego, że pierwszy z nich ma duży zysk i jest zadowolony. Celem tej rozprawki jest pouczyć, jak należy postępować, aby mieć z plantacji machorki duży urodzaj i dobrą jakość liści.

I. Odmiany machorki.

Istnieje kilka odmian machorki, mianowicie:

1) machorka Pomorska o dużych i ciemnych liściach, dosyć późna.

2) machorka Brazylijska, duża o gęsto osadzonych pofałdowanych liściach, późniejsza od pomorskiej,

3) Bakun żółty, dawniej na kresach wschodnich uprawiany, o liściach mniejszych, jasnych, wcześniejszy od pierwszej.

Największy urodzaj może wydać machorka brazylijska, jednak jest też więcej wymagająca i późniejsza, wobec czego można ją uprawiać w lepszych miejscach, zasłoniętych od północy i północo-zachodu, i na dobrych glebach. Machorka pomorska daje wysokie urodzaje i jest mniej wymagająca, a przytem dojrzewa wcześniej, więc jest mniej kłopotu z suszeniem. Bakun jest b. wczesny, mało wymagający ,ale też i urodzaj daje b. mały, więc uprawa jego obecnie jest zaniechana. Przy wyborze odmiany plantator ma zadanie bardzo ułatwione, gdyż Monopol Tytoniowy sam dostarcza odpowiednich dla danej okolicy nasion.

II. Wybór miejsca pod plantację.

a) **Położenie**. Aczkolwiek machorka może rosnąć prawie wszędzie, to jednak lubi szczególnie miejsca zaciszne, od północy i północo-zachodu osłonięte, dostatecznie wilgotne ale nie podmokłe. Najlepsze więc stanowiska dla machorki będą: południowe, południowo-zachodnie lub południowo-wschodnie łagodne spadki, niezabagnione doliny rzek, pola, graniczące od północy i północo-zachodu z lasem lub sadem i domami. W takich miejscach machorka nie jest narażona na zimne i silne wiatry, ma dużo słońca, wyrasta zdrowa, silna i daje najwyższe plony.

b) **Gleba**. Na gruntach podmokłych, z wysokim poziomem wody zaskórnej, na suchych piaskach i ciężkich, nieprzepuszczalnych dla wody glinach machorka nie udaje się. Na wszystkich innych glebach, byleby tylko dobrze uprawionych i nawiezionych, machorka rośnie dobrze. Szczególniej nadają się pod jej uprawę: czarnoziemy wysokie i nizinne, glinki lössowe (popielatki), mocne szczerki, bielice i glinki przepuszczalne a głębokie, a szczególnie mady nadrzeczne, o ile nie są podmokłe.

III. Uprawa pola i nawożenie.

Gleba pod plantację machorki powinna być już w jesieni przygotowana b. starannie, a nawóz zawczasu wywieziony. Właściwie nawóz powinien być wywieziony wczesną jesienią i zaraz płytko przyorany, po jakimś czasie powinna nastąpić głęboka orka zimowa, aby rola przez zimę skruszała i wydobrzała. Orka zimowa powinna być wykonana jak można najgłębiej, lub też z pogłębiaczem. Po takiej jesiennej uprawie jeżeli wiosna jest zbyt sucha, można już nie robić orki wiosennej, aby nie przesuszyć zanadto gleby, wystarczy kultywator i brona. Jeżeli jednak wilgoci na wiosnę jest dosyć, a gleba zbyt zlewna, to przed sadzeniem lepiej pole wyorać. W każdym razie, należy wczesną wiosną, jak tylko da się wejść na pole ,rolę zbronować, a potem uważać , aby nie zarosła perzem i chwastami. Po orce wiosennej, o ile ją się robi, natychmiast powinna być puszczona brona, aby zatrzymać jak najwięcej wilgoci i nie dopuścić do utworzenia się brył. Rzecz prosta, że w gospodarstwie nie można zgóry wszystkiego przewi-

dzieć i zgóry roboty wszystkie ułożyć, możliwe są więc pewne odchylenia od tych wskazówek. Jednak trzeba zawsze pamiętać, że pod machorkę gleba musi być starannie, głęboko uprawiona i nieprzesuszona. Przed samym sadzeniem dajemy bronki, aby ostatecznie rolę wyrównać i bryły rozbić. Aby znaczenie rzędów ułatwić, można też puścić lekki wał gładki.

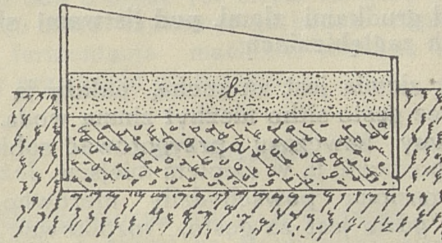
Machorka potrzebuje dużych ilości pokarmów w glebie, a więc musi być silnie nawożona. Najlepszym nawozem pod machorkę jest obornik. Obornika daje się zwykle 50 — 80 fur na hektar (300 — 500 q), aby dobrze działał, trzeba go wywieźć na jesieni i przyorać niebardzo głęboko. Liczne doświadczenia wykazują, że obornik, wywieziony na jesieni i dobrze przyorany, działa daleko lepiej, niż wiosenny. Machorka może być uprawiana na jednem i tem samem miejscu przez lat kilka, bez płodozmianu, jednak z warunkiem, że gleba corocznie musi być zasilana. W latach następnych jednak dawka obornika może być zmniejszona do połowy. Aby uzupełnić działanie obornika i przyspieszyć wzrost machorki, należy dać jeszcze na wiosnę w pierwszym roku 3 q, a w następnych latach po 1½ q na ha superfosfatu. W razie braku obornika możemy stosować nawozy zielone: łubin, seradelę, mieszanki wyki i peluszki, i gorczycę. Na glebach o dobrej strukturze i doskonale uprawianych, zasobnych w próchnicę, obornik może być zamieniony przez nawozy mineralne, z których dajemy. saletry 2 — 2½ q, soli potasowej 3 q i superfosfatu 3 q na ha. Pamiętać jednak trzeba, że stosowanie jednostronne przez czas dłuższy nawozów mineralnych bez obornika może spowodować zepsucie dobrej struktury gleby, a co zatem idzie i zmniejszenie urodzajów.

Zamiast soli potasowej można używać popiół drzewny w ilości dwa razy większej. Pozatem doskonałe wyniki można otrzymać, dodając pod machorkę kompost i przelasowany ił ze stawów. Na ziemiach ubogich w wapno dodatek jego w ilości 6 — 10 q na ha daje doskonałe wyniki. Wapna nie należy nigdy dawać jednocześnie z superfosfatem, a ponieważ ten ostatni dajemy zawsze na wiosnę, przed sadzeniem, lub w czasie sadzenia — pod rośliny, więc wapno powinno być dane poprzedniej jesieni.

Nawozów nie powinno się żałować, gdyż może żadna roślina nie jest tak wdzięczna za nie, jak machorka. Kto chce mieć dobry urodzaj, musi też i dać roślinie odpowiednią ilość pokarmów. Doświadczenie weloletnie wykazuje, że na plantacjach dobrze nawożonych i dobrze uprawionych machorka daleko lepiej się opłaca, niż na ubogich, nietylko daje bowiem urodzaj wyższy nieraz o 100%, ale jeszcze oprócz tego jakość liścia jest daleko lepsza. W Rosji, gdzie szczególnie dużo uprawia się oddawna machorki, stosują jeszcze o wiele większe dawki obornika, niż podane tutaj, jednak ściślejsze doświadczenia wykazały, że jest to błąd, gdyż tak wielkich ilości obornika rośliny wykorzystać ekonomicznie nie są w stanie.

IV. Przygotowanie rozsady.

Machorka nie znosi przymrozków, nie może więc być siana wprost do gruntu, gdyż siew i zbiór w takim razie, wypadłby zbyt późno. Siejemy więc machorkę, jak kapustę, do rozsadników i dopiero stamtąd przesadzamy na pole. Rozsadniki (rys. 1 *)

Rys. 1. Rozsadnik: a) nawóz koński, b) ziemia kompostowa.

mogą być dwu rodzajów: inspekty i ciepłe grządki. Inspekt urządza się w skrzyni i przykrywa się oknami, grządki ciepłe ogranicza się płotkiem z chrustu lub deskami i przykrywa się matami. Dla wytworzenia ciepła w inspektach i grządkach używa się nawóz koński. Na dno skrzyni lub grządki dajemy mocno ubity i równo ułożony nawóz koński warstwą grubą na 50 cm., na nawóz dopiero dajemy ziemię kompostową czystą, przerafowaną, warstwą grubości 15 cm. Pa nasypaniu ziemi polewamy ją wodą przez sitko i przykrywamy matami. Wkrótce nawóz zacznie się grzać i ziemia się ogrzeje. Po paru dniach, kiedy już minie obawa zanadto silnego zagrzania, a ziemia cała jest równomiernie ciepła, możemy przystąpić do siewu. Ziemia przed siewem musi być starannie wygrabiona i wyrównana, powierzchnia jej musi być pozioma i bez zagłębień. Nasiona przed siewem mieszamy z piaskiem, ażeby wysiew był równomierniejszy. Na 500 m² plantacji trzeba przygotować 2 do 3 m² rozsadnika. Na 1 m² rozsadnika wysiewamy 1½ do 2 gramów czystych nasion. Po wysianiu grządkę przysypujemy cieniutką (najwyżej 1/4 cm) warstwą czystego, przepalonego na blasze piasku i mocno przygniatamy deseczką. Nie trzeba się martwić, że cieniutka warstewka piasku nie przykryje nasion; jeżeli będą wgniecione deseczką w ziemię ,to napewno powschodzą dobrze, byleby miały dosyć ciepła i wilgoci. Ponieważ polewanie po zasianiu jest bardzo niebezpieczne, gdyż może wypłukać nasiona, polewamy rozsadnik zawsze na parę godzin przed zasianiem, po polaniu przykrywamy matami, żeby ziemia była ciepła. Po zasianiu rozsadnik znów przykrywamy i tak pozostawiamy, dopóki nasiona nie powschodzą. Zajrzeć tylko czasem trzeba, czy rozsadnik nie jest za gorący lub za zimny, czy nie ryją krety lub myszy i t. p. Kiedy już nasiona skiełkują ,należy dawać im światło, w tym celu przykrywamy tylko na noc i kiedy jest przymrozek lub zimny wiatr, albo też śnieg, grad lub ulewa. Jednocześnie z machorką zwykle zaczynają kiełkować i nasiona różnych chwastów, należy je starannie wypleć. Jeżeli młodziutka rozsada zaczyna gnić i ginąć, jest to oznaką, że ma zamało powietrza, należy więc dawać go więcej przez podnoszenie mat lub okien,

*) Ryciny wg. „Der Tabakbau u. die Ausbildung des Tabaks" Dra K. Preisseckera.

a powierzchnię całą rozsadnika znów przesypać dobrze wyprażonym, suchym piaskiem. Jest to najlepsze lekarstwo na wszelką pleśń i zgniliznę. Czasem zdarza się, że listki rozsady zjadają ślimaki, należy je odnaleźć i zniszczyć. Chowają się one zwykle na dzień pod grudkami ziemi, pod listwami skrzyń lub w różnych zagłębieniach.

Gdy ziemia jest za sucha, należy ją ostrożnie polać przez gęste sitko niezbyt zimną wodą. W tym celu musimy zawczasu przygotować sobie beczkę z wodą i postawić ją w ciepłem miejscu. Jeżeli okaże się, że nasiona powschodziły nierówno, można z miejsc, gdzie jest za gęsto, rozpikować na puste miejsca. Kiedy rozsada ma 5 — 6 listków, jest gotowa do rozsadzenia. Siew rozsady wykonywamy zwykle w drugiej połowie marca (od 20 do 30-go) tak żeby była gotowa na drugą połowę maja.

Na parę godzin przed wyjęciem rozsady do wysadzenia jej na grunt, rozsadnik należy polać.

V. Sadzenie rozsady na plantacji.

Ponieważ, jak mówiliśmy już wyżej, machorka jest czuła na przymrozki, więc wysadzać można ją dopiero, kiedy minie obawa tych ostatnich. Zwykle u nas wysadza się rozsadę w drugiej połowie lub w końcu maja, najpóźniej w pierwszej połowie czerwca. Machorka sadzona w czerwcu, chociaż zwykle jeszcze dojrzewa ,ale już nie daje takiego dobrego urodzaju jak majowa. Przytem należy pamiętać, że im wcześniej machorka dojrzeje, tem łatwiej może być wysuszona. Przed sadzeniem dobrze uprawione pole należy poznaczyć znacznikiem w rzędy co 50 cm. Na rzędach sadzimy roślinę od rośliny co 35 cm. lub rzadziej. Machorka posadzona za gęsto ma liście lekkie i gorszej jakości. Kiedy już mamy znacznikiem wyciągnięte rzędy, znaczymy pierwszy rząd, następne rzędy już można sadzić na oko, uważając tylko, żeby rośliny w następnym rzędzie wypadały akurat po środku między roślinami pierwszego rzędu, jak wskazuje rysunek:

o — o — o — o — o — o — o — o — o
— o — o — o — o — o — o — o — o —
o — o — o — o — o — o — o — o — o

Sadzić należy ostrym kołkiem w sposób następujący: lewą ręką trzyma się rozsadę, prawą — robi się w ziemi w odpowiednim miejscu dziurę, następnie wkładamy rozsadę w dziurę po pierwsze dwa listki, tak aby nie zawinąć korzonków potem wsadzamy kołek obok w ziemię i przyciskamy silnie nim ziemię do korzonków rozsady. Jeżeli konrzonki są niezawinięte i ziemia dobrze przyciśnięta, możemy być pewni, że rozsada się przyjmie. Jeżeli ziemia jest tak sucha, że nie można zrobić kołkiem dziury, bo się rozsypuje a deszczu nie spodziewamy się, to należy miejsca naznaczone polać wodą. Jeżeli dzień jest słoneczny i gorący, to sadzić należy tylko pod wieczór.

Na plantacjach większych nad 1500 m. należy całe pole poprzedzielać ścieżkami co 30 — 50 metrów, aby można było dowozić wodę, a przy zbiorze wywozić urodzaj.

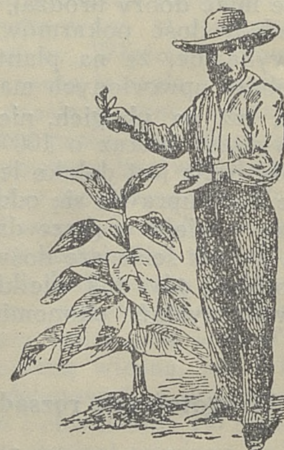
Na plantacjach położonych zbyt nisko i dlatego zbyt wilgotnych, sadzimy machorkę na grzędach. Grzędy wyorywuje się tak, aby miały około 25 — 30 cm. wysokości zależnie od wilgotności. Szerokość bruzdy około 25 cm. Na grzędach rzędy wyprowadza się co 35 cm., a w rzędach sadzić należy co 50 cm., odległość rzędu od bruzdy — 10 cm. — Przy takim sposobie sadzenia na grzędzie szerokiej na 55 cm. będziemy mieli 2 rzędy.

W 2 dni po posadzeniu należy całą plantację obejrzeć i na miejsce uschłych roślin posadzić nowe i tak postępować dopóty, aż cała rozsada przyjmie się.

VI. Pielęgnowanie machorki w czasie wzrostu.

a) **Motyczenie i okopywanie.** Plantacja machorki musi być utrzymywana cały czas w stanie czystym i pulchnym. Dlatego też, jak tylko rośliny wysadzone zakorzenią się i zaczną rosnąć, co zwykle bywa w 2 tygodnie po posadzeniu, należy międzyrzędzia doskonale zmotyczkować. Przy tej czynności należy uważać, aby nie uszkodzić korzonków i nie poprzysypywać ziemią młodych roslinek. W 10 — 14 dni po pierwszem motyczkowaniu zrobione musi być drugie. Przy drugiem motyczeniu podgartujemy ziemię pod rośliny aż po pierwszą parę prawdziwych liści. Podgarnięte rośliny lepiej znoszą wiatr i silniej się zakorzeniają. Z pierwszem i drugiem motyczkowaniem nie należy się spoźniać, gdyż w przeciwnym razie otrzymujemy bardzo słaby i spóźniony wzrost. Jeżeli padają deszcze i ziemia pod roślinami staje się twarda należy motyczenie wykonywać częściej i nie 2, lecz 3 razy. Przy robocie pamiętać trzeba, że najważniejszą częścią rośliny machorkowej jest liść, a zatem pracować uważnie, nie szarpiąc i nie obrywając liści, które szczególniej po deszczu są bardzo kruche. To też najlepiej zaraz po deszczu żadnych robót na plantacji nie robić, lecz zaczekać aż się wypogodzi i rośliny staną się mniej kruche.

b) **Ogławianie.** Kiedy pierwsze kwiaty na machorce rozkwitną, trzeba całe pędy kwiatowe ze wszystkiemi pączkami i kwiatami obłamać. Czynność tę nazywamy ogławianiem (rys. 2).

Rys. 2. Ogławianie tytoniu.

Ogławiamy machorkę dlatego, żeby wszystkie soki, które normalnie u każdej rośliny zużywają się na wytworzenie kwiatów i nasion, pozostawić w liściach. Wskutek ogławiania liść staje się większy, grubszy, mocnejszy i prędzej dojrzewa.

c) **Pasynkowanie.** Zaraz w parę dni po ogławianiu, roślina zaczyna wytwarzać boczne pędy kwiatowe, które wyrastają w kątach liści. Pędy te także zabierają soki roślinie, a więc należy je w miarę jak się rozwijają obrywać.

d) **Obrywanie dolnych liści.** Dolne liście mają małą wartość, gdyż są lekkie, cienkie i mało aromatyczne. Dojrzewają one najwcześniej, usychają, często zaczynają gnić i są źródłem zarazy dla górnych. Należy więc dolne liście usuwać. Zwykle usuwa się je jednocześnie z ogławianiem roślin. Po ogłowieniu i oberwaniu liści dolnych powinno na roślinie pozostać tylko 8 dobrych liści. I dla plantatora i dla fabryki jest wygodniej jak liści na roślinie nie jest dużo, ale zato powinny one być jaknajwiększe, jaknajgrubsze, a co zatem idzie i jaknajcięższe.

VII. Zbiór.

Zdatne do fabrykacji liście muszą być zupełnie dojrzałe. Znamiona dojrzałości są następujące: liść staje się ciemno-zielony, lepki i obwisa ku dołowi; patrząc przez liść pod słońce można zauważyć między żyłkami jaśniejsze, żółtawe miejsca; jeżeli blaszkę liściową zgiąć we dwoje, to łatwo ona rozłamuje się. Liście bakunu w czasie dojrzałości zmieniają zieloną barwę na żółtą. Lep, który wydzielają dojrzałe liście, w pogodne poranki silnie pachnie.

Kiedy widzimy, że machorka dojrzała, przystępujemy do jej zbioru. Ze zbiorem nie należy zwlekać, bo dojrzały liść traci na swej dobroci i na wadze. Machorkę zwykle zbieramy całemi roślinami.

Ażeby ułatwić suszenie całych roślin machorki, rozcinamy każdą roślinę nożem na pół, od góry do dołu, ale nie do samej ziemi, tak aby ścięta następnie roślina nie rozleciała się na dwie oddzielne połowy. Po rozcięciu łodygi ścinamy ją przy ziemi za pomocą siekiery lub tasaka. Liście dojrzałej machorki są bardzo kruche, ażeby ich nie połamać, ustawiamy ścięte łodygi wierzchołkiem do ziemi w kucki po kilkanaście razem. Tak ustawione rośliny prędko zwiędną i mogą być już przenoszone lub przewożone do suszarni.

O ile ktoś ma mało miejsca do suszenia, może wykonać zbiór bez łodyg, obrywając liście i nawlekając je na sznury.

Zbiór należy wykonywać w dnie pogodne i kiedy liście już obeschną od rosy porannej; mokre liście mogłyby się łatwo popsuć.

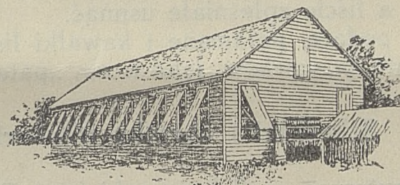
VIII. Zagrzewanie czyli fermentacja pierwsza machorki.

Zanim zaczniemy suszyć, należy machorkę złożyć pod dachem w stosy około 50 cm. wysokie dla zagrzania. Stos układa się w ten sposób, żeby rośliny leżały w dwa rzędy wierzchołkami do siebie, a grubszemi końcami łodyg na zewnątrz. Stos tak ułożony nie może leżeć długo. Jak tylko wyczujemy ręką, że wewnątrz stosu rośliny są ciepłe (nie czekać, aż będą gorące), należy stos przełożyć tak, aby rośliny górne poszły na dół, a dolne już ciepłe na górę. Po przełożeniu stosu znów czekamy, aż będzie ciepły. Wtedy pierwsza fermentacja machorki jest już ukończona i możemy przystąpić do suszenia.

IX. Suszenie.

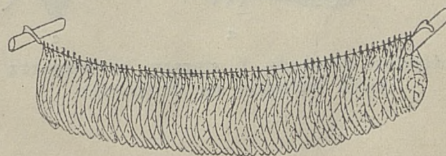
Machorkę można suszyć w szopach, suszarniach, na strychach, a nawet na słonecznych ścianach pod okapami dachów. Rozcięte wzdłuż łodygi lub nawleczone na sznury liście rozwieszamy na sznurach, drutach lub żerdziach, tak aby liście nie stykały się ze sobą. Zależnie od pogody i od miejsca, gdzie się suszy, machorka wysycha w 4 — 8 tygodni. Jeżeli łodygi są nierozcięte, to suszenie przeciąga się bardzo długo. W czasie schnięcia należy od czasu do czasu przypatrzyć się, czy liście nie pokrywają się czarną lub białą pleśnią albo też nie gniją. Jeżeli coś podobnego zauważymy, natychmiast trzeba usunąć zepsute rośliny, a pozostałe przewietrzać, a jeżeli są za gesto nawieszane — rozsunąć. Koniec suszenia jest wtenczas, kiedy główna żyła i ogonek liściowy są zupełnie suche i w dnie pogodne łamią się.

Tam, gdzie plantacja jest duża, należy pobudodać specjalną suszarnię z licznemi zamykanemi otworami dla przewietrzania w dnie pogodne. Dosyć praktyczne i tanie do suszenia machorki są szopy ze ścianami wyplatanemi z chrustu (rys. 3).

Rys. 3. Widok ogólny suszarni tytoniu.

W budynkach przeznaczonych do suszenia machorki musi być urządzone rusztowanie, na którem wiesza się żerdzie, sznury lub druty z machorką (rysunek 4). Rusztowanie należy tak urządzić, żeby

Rys. 4. Sznur z nawleczonemi liśćmi tytoniu.

między piętrami suszących się liści była odległość równa najdłuższej roślinie, t. j. żeby rośliny piętra drugiego nie dotykały do roślin piętra dolnego. Zwykle wystarcza między piętrami sznurów odległość 70 — 75 cm. Między sznurami tego samego piętra muszą być także odstępy 15 — 20 cm., aby liście nie stykały się ze sobą.

Jeżeli machorkę suszymy pod okapami dachów, na ścianach, to uważać należy, aby nie była moczona przez deszcz, w przeciwnym bowiem razie woda deszczowa psuje liście, które albo wskutek wypłukania bieleją, albo pokrywają się czarną pleśnią i stają się zupełnie bezwartościowe.

X. Składanie liści machorki

Kiedy liść i ogonek liściowy już wyschły, należy liście oddzielić od łodygi i poukładać w wiązki po 20 — 30 sztuk. Ażeby liść suchy przy tej czynności nie pokruszył się, czekamy pogody deszczowej lub pochmurnej, liść wtedy naciąga wilgoć z powietrza i staje się miękki, niełamliwy. Jeżeli odpowiednia pogoda nie nadchodzi, a ze składaniem musimy spieszyć się, to można machorkę ostrożnie przenieść do lochu, gdzie przez noc odwilgnie, lub też można ją skropić nieco wodą i przykryć matami.

Przy układaniu w wiązki liście kładziemy jeden na drugi, ogonkami w jedną stronę, rozprostowując je, ale nie wygładzając. Na każdą wiązkę złożonych liści odrywamy jeden liść z kawałkiem łyka z łodygi i tym łykiem związujemy wiązkę za ogonki. Liście, suszone na sznurach, wiąże się w wiązki temi sznurami.

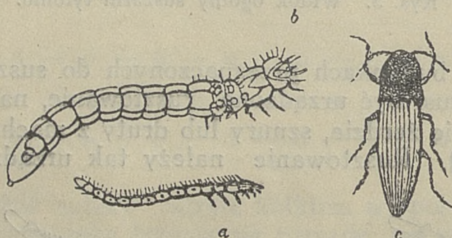
Składając, sortujemy jednocześnie liście na klasy, według norm ustalonych dla wykupu tytoniu przez Polski Monopol Tytoniowy.

Powiązaną machorkę, jeżeli jeszcze nie odstawiamy do miejsca przyjęcia, układamy w równe stosy w pomieszczeniu suchem, uważając bacznie, aby nie zapleśniała i nie zagrzała się. Jeżeli widzimy, że przechowywana w stosach machorka pleśnieje lub grzeje się, należy stosu rozłożyć i wiązki zbyt wilgotne przesuszyć, a liście spleśniałe usunąć.

Liście podate, połamane i kawałki liści składamy oddzielnie do worków, jako t. zw. „pateruchę".

XI. Szkodniki i choroby machorki.

1. Drutowce czyli kościanki (rys. 5) są to gąsienice chrząszczy sprężyków. Są one żółto-brunatnej barwy, cylindryczne, twarde, długości 2—4 cm. Żyją w ziemi. Wygryzają rdzeń młodej łodyżki tuż nad korzeniem. Uszkodzona roślina zwykle usycha. Drutowce łapiemy, zakopując na plantacji kawałki ziemniaków. Na drugi lub trzeci dzień wyjmujemy ziemniaki, w które powchodziły drutowce, i niszczymy je.

Rys. 5. Drutowiec: a) młody, b) starszy, c) chrząszcz (z którego jajek wylęgają się drutowce).

2. Rolnica zbożówka. Jest to gąsienica brudno-zielono-szarego koloru. Przegryza ona łodyżki młode tuż nad ziemią i wygryza duże dziury w liściach. Żeruje w nocy, w dzień chowa się do ziemi koło rośliny tytoniowej. Ażeby gąsienice wyłapać, układamy między tytoniem kupki liści buraczanych lub innych. Gąsienice chętnie włażą na dzień do tych kupek, skąd je można wybrać i zniszczyć.

3. Turkuć podjadek. Jest to owad do 5 cm. długi. Przegryza łodygi tytoniu. Można go wytruć, rozkładając na plantacji ziarna gotowanej i zamoczonej w arszeniku kukurydzy. Jednak uważać należy, ażeby nie potruć kur lub innych zwierząt (rys. 6).

Rys. 6. Turkuć podjadek.

4. Ślimaki. Ślimaki bardzo chętnie jedzą liście tytoniu, szczególniej młodego. To też najczęściej wyrządzają szkody w rozsadnikach. W dzień chowają się one między bryłkami ziemi lub włażą pod ramy okien lub pod deski skrzyń. Wyszukanie ich i wyłapanie nie przedstawia zwykle trudności.

5. Pstrzyca. Przy końcu lipca lub w sierpniu przy zmiennej wietrznej i dżdżystej pogodzie zjawiają się czasem na liściach plamki brunatne lub białe różnej wielkości. Plamki te wysychają, kruszą się, i liść w końcu jest cały poplamiony i podziurawiony, a więc bez wartości. Ażeby zapobiec chorobie, należy ziemię na plantacji utrzymywać w stanie pulchnym i obrywać dolne schnące liście. Na dobrze uprawionych i wynawożonych plantacjach pstrzyca występuje rzadziej i w mniejszym stopniu.

WYDAWCA: DYREKCJA POLSKIEGO MONOPOLU TYTONIOWEGO.

REDAKTOR: CZESŁAW ROKICKI.

TŁOCZONO CZCIONKAMI DRUKARNI PAŃSTWOWEJ, MIODOWA 22. — — — — — — — — Nr. 44952. 1400.